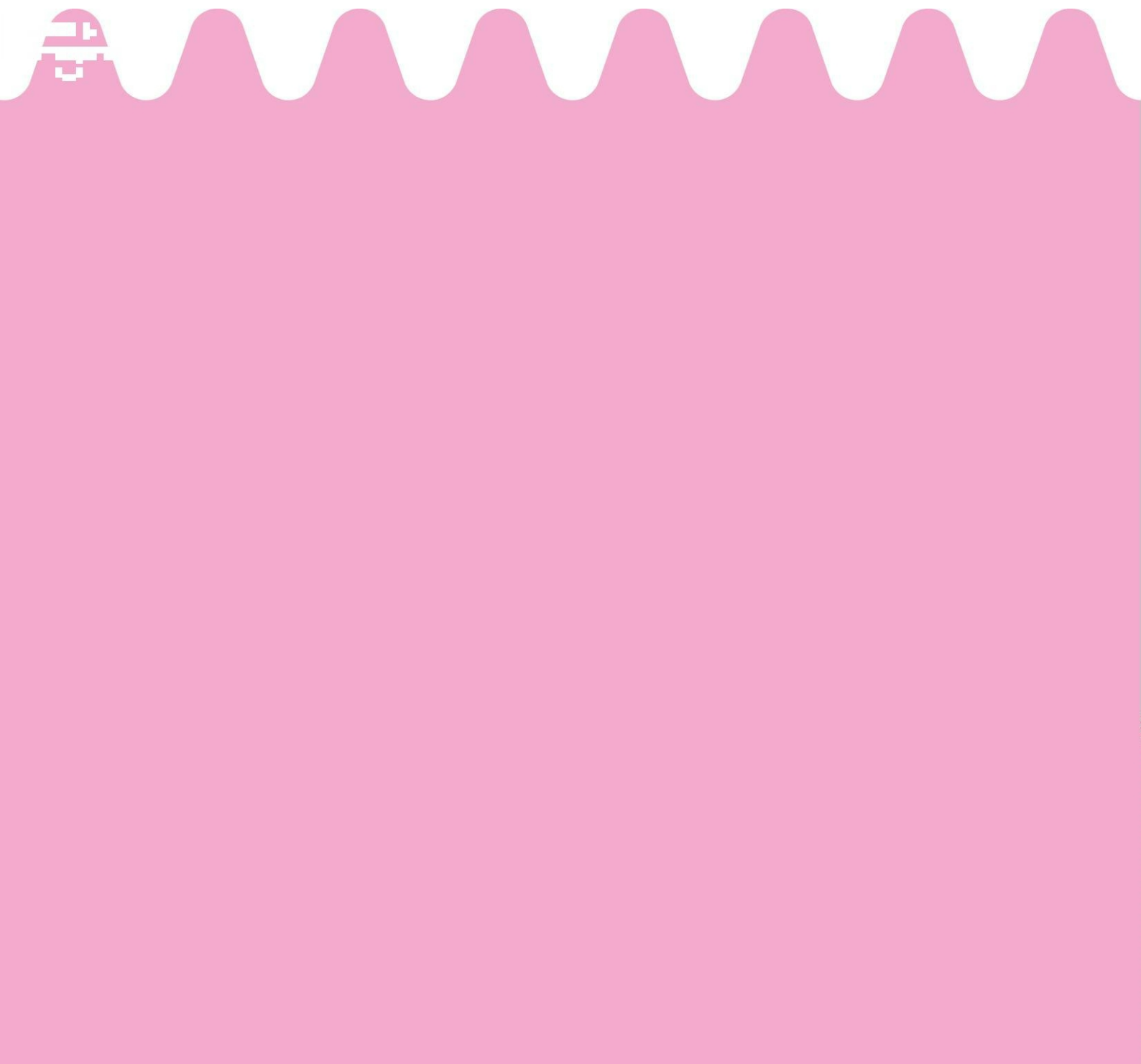

HELSINGIN KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALAN VUODEN 2019 TULOSBUDJETTI

Sisällysluettelo

A	KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN VUODEN 2019 TALOUSARVIOEHDOTUS JA VUOSIEN 2019–2021 TALOUSSUUNNITELMA	3
	Toimintaympäristön muutosten vaikutukset talousarvioon	3
	Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2019–2021	5
	Talousarvion vaikutusarviointi	8
	Kaupunkistrategian ja sen tavoitteiden toteuttaminen toimialalla	9
	Maailman toimivin kaupunki	9
	Kestävän kasvun turvaaminen	9
	Uudistuvat palvelut	11
	Vastuullinen taloudenpito hyvinvoivan kaupungin perusta	14
	Helsinki vahvistaa ja monipuolistaa edunvalvontaansa	14
	Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan, kaupunkitason strategiamittareihin, kaupunkiyhteisiin hankkeisiin, yhteissuunnittelun teemoihin	14
	Toimialan henkilöstösuunnitelma 2019–2021	15
	Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2019–2021	16
	Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä	17
	Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet	19
	Sitovat toiminnan tavoitteet	19
	Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut	20
	Suoritteet ja tunnusluvut	21
	Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2019–2021	23
B	KESKEISIMMÄT TOIMENPITEET KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTTAMISEKSI	24
C	TULOSBUDJETIN VALMISTELUPERIAATTEET	29
	Käyttötalous	29
	Investoinnit	30
D	TULOSBUDJETIN KÄYTTÖTALOUDEN MÄÄRÄRAHAT	31
	Suoritetavoitteet	31
	Vaikuttavuustavoitteet	32
	Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut	33
	Toiminnan tehokkuus ja taloudellisuus	33
	Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2019–2027	34
	Toimialan henkilöstösuunnitelma 2019 – 2021	35
	Yhteenvedo muutoksista verrattuna vuoteen 2018 ja vuoden 2019 talousarvioehdotukseen	36
	Varhaiskasvatus ja esiopetus	39
	Perusopetus	41
	Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö	42
	Ruotsinkielisen palvelukokonaisuus	44
	Hallinto- ja tukipalvelut	47
E	TULOSBUDJETIN INVESTOINTIMÄÄRÄRAHAT	48
	Tietotekniikka palvelut ja kehittäminen	48
	Muut hankinnat	49
	Liitteet	50

A KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN VUODEN 2019 TALOUSARVIOEHDOTUS JA VUOSIEN 2019–2021 TALOUSUUNNITELMA

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset talousarvioon

Toimintaympäristössä tapahtuvien merkittävien uudistusten ja ilmiöiden vaikutukset toimintaympäristöön.

Oppiminen ja opetus uudistuvat digitalisaatiota hyödyntäen

Yhteiskunnan nopea digitaalinen kehitys muuttaa toimintatapoja, -prosesseja, tiedonhallintaa ja vuorovaikutusta opetuksessa ja oppimisessa. Kun tietoyhteiskunnassa tieto on helposti kaikkien saatavilla, haettavissa ja käytettävissä, tietojen lisäksi tarvitaan taitojen oppimista: tietojen soveltamisen ja analysoinnin, kriittisen ajattelun, oppimaan oppimisen ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kommunikaatio-, yhteistyö- ja monilukutaitoja. Koulutuksen tehtäväksi tulee kaventaa digitaalista osaamiskuilua eri väestöryhmien välillä ihmisten jakaantuessa teknologioiden aktiivisiin kehittäjiin ja passiivisiin kuluttajiin.

Oppiminen laajenee luokkahuoneen ulkopuolelle monimuotoisiin oppimisympäristöihin. Oppiminen ei ole sidottu aikaan ja paikkaan. Opetuksessa painottuvat oppijälähtöisyys, yksilöllisten oppimiskokemusten räätälöinti oppijan tarpeista lähtien ja oppijan aktiivinen toiminta. Oppimisympäristön ja opetuksen tulee vahvistaa yhteistyössä ja yhteisöllisesti tapahtuvaa oppijoiden ajattelumallien aktivointia, toiminnan säätelyä, ymmärryksen ja mielekkäiden asiayhteyksien rakentamista ja oppimisen iloa.

Työelämän kehitys

Työelämän muutos on jatkuvaa ja vaikeasti ennakoitavaa. Työvoiman tarve ja työtekijöiden osaaminen eivät välttämättä aina kohtaa. Tämä vaatii ammatilliselta koulutukselta joustavuutta ja nopeaa reagointia sekä vaikuttaa yleissivistävään koulutukseen.

Koulutuspalveluilla on keskeinen rooli hankalassa työmarkkina-asemassa olevien helsinkiläisten työllistymisen edistämisessä. Uudelleen kouluttaminen ja osaamisen lisääminen on polku pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen. Vaikeasti työllistyvien kohdalla tämä vaatii tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Eriytymiskehitys

Helsingin kaupunkirakenne on edelleen kansainvälisesti tasapainoinen, mutta Helsingin haasteena on väestön muuta maata suurempi polarisoituminen monen tekijän suhteen.

Polarisoituminen tuo erilaisia alueellisia tarpeita palveluihin. Myönteinen erityiskohtelu turvaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ennakoinnin kannalta keskeistä on kiinteä yhteistyö toimialojen ja eri toimijoiden välillä. Alueiden välisten koulutustason nostaminen, oppimiseröjen kaventaminen ja osallisuuden lisääminen vaativat sekä vanhojen toimien tehostamista että uusia toimia.

Perheiden arki on heterogeenistä. Perhe käsitteenäkin on moniulotteinen. Perheiden erilaiset tilanteet heijastuvat oppijoiden oppimisvalmiuksiin ja näkyvät kasvatuksen ja koulutuksen arjen toimintaympäristöissä päivittäin. Systemiset, rakenteelliset mekanismit, tuottavat ylisukupolvista huono-osaisuutta. Mekanismit tulee tehdä näkyviksi ja niihin tulee aktiivisesti etsiä ratkaisuja.

Maahanmuutto

Maahanmuutto vaikuttaa Helsingin väestörakenteen monimuotoisuuteen väestömäärän kasvaessa. Ennusteen mukaan vieraskielisten 0–29 -vuotiaiden osuus kasvaa Helsingissä 2015 – 2020 noin 22 % (9800 henkilöllä).

Vieraskielisten lasten, nuorten ja aikuisten lisääntyvä määrä vaikuttaa laajasti kasvatuksen ja koulutuksen palveluihin: varhaiskasvatukseen, opetukseen ja työelämän tarpeeseen vastaavan osaamisen tuottamiseen. Vieraskielisten ryhmä on moninainen.

Vieraskielisten lasten ja nuorten määrän kasvu vaatii toimialalta uudistumiskykyä ja uuden oppimista. Valmistava opetus lisääntyy kaikilla kouluasteilla. Lisäksi tarvitaan vahvaa suomi tai ruotsi toisena kielenä opetusta sekä mahdollisuutta tuoda oppijoiden oman kielistä tukea opetukseen. Tämä vaatii henkilöstöltä uudenlaista osaamista.

Kasvavan ulkomaalaistaustaisen väestön, mukaan lukien Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten nuorten, yhteiskuntaan kiinnittymisen tukemiseen liittyy monenlaisia haasteita. Heillä on haasteita peruskoulun suorittamisessa ja toisen asteen opiskelupaikan saamisessa. Kasvatuksen ja koulutuksen palveluilla on keskeinen rooli tämän haasteen ratkaisemisessa.

Turvallisuus

Uudentyyppiset ja muuttuvat turvallisuusuhat vaativat toimialalta jatkuvaa reagoitua ja varautumista ennakoimattomiin tilanteisiin. Resursointia tarvitaan järjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon, varusteisiin sekä henkilöstön jatkuvaan koulutukseen. Toimitilojen laajentuva yhteiskäyttö ja avaaminen kaupunkilaisten käyttöön vaativat olemassa olevien turvallisuus- ja kulunvalvontajärjestelmien päivittämistä. Turvallisten ja helppokäyttöisten toimitilojen takaaminen vaatii lisääntyvää ja jatkuvaa panostusta. Turvallisuusongelmien avoin käsittely luo pohjan hyvälle turvallisuuskulttuurille.

Vuorovaikutteisempi toimintaympäristö

Kaupunkilaiset ovat aktiivisia ja haluavat vaikuttaa käyttämiinsä palveluihin sekä tehdä kaupungista viihtyisän ja kiinnostavan. Kasvatuksen ja koulutuksen palvelujen kannalta on merkityksellistä, miten lapsille, oppilaille, opiskelijoille, huoltajille sekä kasvatuksen ja koulutuksen henkilöstölle ja kaupunkilaisille tarjotaan mahdollisuuksia rakentaa tulevaisuuden palveluja.

Luottamus kaupungin toimintaan sekä modernit osallisuuskäytännöt parantavat ymmärrystä, yhdenvertaisuutta ja palvelujen laatua. Vanhoja toimintamalleja on haastettava

yhä vuorovaikutteisemmiksi ja avoimimmiksi. Yhteiskehittäminen mahdollistaa kaupunkilaisten osallisuuden omiin palveluihinsa.

Lainsäädännön vaikutukset toimintaympäristöön

Uusi 1.9.2018 voimaan astuva **varhaiskasvatustalaki** nostaa lapsen edun keskiöön ja vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttämällä tehtävänimikkeitä.

Nykyiset ammattinimikkeet korvataan uusilla ammattinimikkeillä varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, perhepäivähoitaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Varhaiskasvatuksen lapsiryhmissä tulee olemaan aiempaa selkeämmin edustettuna sekä pedagoginen, sosiaalityön että terveydenhuollon osaaminen ja näkökulma.

Lakiin on myös kirjattu lähipalveluperiaate.

Uusi **lukiolaki** astuu voimaan vuoden 2019 alusta. Käytännössä muutokset näkyvät lukion arjessa 2021 elokuusta alkaen. Keskeisiä muutoksia ovat henkilökohtaisen opinto-ohjauksen lisääminen, oppimisen tuen laajentuminen sekä ylioppilaskirjoitusten uusimisrajoitusten poistuminen. Lisäksi laissa säädetään velvollisuudesta järjestää osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Sote- ja maakunta-uudistuksen vaikutukset

Mahdollisen maakunta- ja sote-uudistuksen kokonaisvaikutuksia kasvatukseen ja koulutuksen toimintaympäristöön on vaikea arvioida. Ilmeistä on, että uudistuksella on merkittäviä ja laajakantoisia vaikutuksia oppijoiden hyvinvointiin ja terveyteen.

Uudistus muodostaisi monia uusia yhdyspintoja maakunnan ja kuntien välille. Kasvatukseen ja koulutuksen palvelunkäyttäjien, lasten, nuorten, perheiden, huoltajien sekä henkilöstön kannalta on välttämätöntä, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjut toimivat ja niitä kehitetään yhdessä.

Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvää pääkaupunkiseudun **kasvupalveluiden erillisratkaisua** valmistellaan. Kasvupalvelu-uudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan erityisesti Stadin ammattiopiston toimintaympäristöön. Jatkossa markkinoilla palveluja tuottava yhtiö ei voisi olla sidosyksikköasemassa kuntaan. Vaihtoehtona olisi Stadin ammattiopiston yhtiöittäminen lyhytkestoisen aikuiskoulutuksen osalta. Ammatilliset perustutkinnot on perusteltua jatkossakin säilyttää kaupungin omana tuotantona.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2019–2021

Palvelujen kysyntä

Varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisästä luovutaan yli kaksivuotiaiden lasten osalta.

Varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden kysyntä kasvaa suunnitelmakaudella: helsinkiläisten 1–18 -vuotiaiden lasten ja nuorten määrän arvioidaan kasvavan noin 6 %. 18–30 -vuotiaiden määrän ennustetaan hieman laskevan suunnitelmakaudella. Toisen asteen koulutustarpeeseen vaikuttaa kuitenkin se, että helsinkiläisistä 20–29 -vuotiaista noin 21 000 on vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa.

Väestönkasvun suuruus vaihtelee ikäryhmittäin suunnitelmakaudella 2018–2021:

Varhaiskasvatusikäisten, 1–6 -vuotiaiden määrä kasvaa 3 % eli 1 021

Peruskouluikäisten, 7–15 -vuotiaiden määrä kasvaa 8 % eli 4 411

Toiseen asteen opiskelijoiden, 16–18-vuotiaiden määrä kasvaa 6 % eli 953

18–30 -vuotiaiden määrä vähenee -2 % eli -3 109

Erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden suhteellisen määrän arvioidaan pysyvän ennallaan, mutta tukea tarvitsevien määrä kasvaa kokonaisasiakasmäärän kasvaessa. Asiakasmäärän kasvu lisää toimialan tilojen tarvetta sekä henkilöstön määrää.

Varhaiskasvatuksen palveluseteli

Kuntalaisten varhaiskasvatustarpeet ja osallistumisasteen nosto tuovat painetta varhaiskasvatuksen vaihtoehtojen lisäämiseen. Varhaiskasvatuslain 10 a §:n mukaan kunta voi järjestää varhaiskasvatuspalveluita palvelusetelillä. Helsingissä kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 28.8.2018, että toimialan tulee selvittää, millä tavoin palvelusetelillä tavoiteltuihin päämääriin voidaan päästä yksityisen hoidon tuen pohjalta ja siltä osin kun ei voida, millaisia lainsäädännön tai valtion toiminnan muutoksia vaatisi, että tavoitteet voitaisiin saavuttaa yksityisen hoidon tuen pohjalta.

Eheä opinpolku varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja toiselle asteelle

Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Lähipalveluperiaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka tukee hyvinvointia ja kasvua. Sujuvat siirtymät ja yhteistyö siirtymävaiheissa tukevat varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurien yhtenäistämistä.

Koulutustakuu varmistaa jokaiselle perusopetuksen päättävälle jatkokoulutuspaikan. Ohjauksen vahvistaminen ja joustavien vaihtoehtojen tarjoaminen turvaavat kaikkien nuorten toiselle asteelle siirtymistä ja opintoihin kiinnittymistä.

Erityisen tuen järjestäminen perusopetuksessa

Oppilaiden ja perheiden tilanteet ovat monimuotoisia. Joustavilla opetusjärjestelyillä ja ryhmittelyillä sekä yhteisopettajuudella voidaan toteuttaa yksilöllisiä oppimispolkuja ja vastata oppilaiden tuen tarpeisiin. Erityinen tuki voidaan järjestää pienryhmässä tai integroituna yleisopetuksen ryhmässä. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni oppilas voi opiskella oman alueen koulussa tai lähellä kotia.

Inklusiivisessa koulussa oppilas saa tarvitsemansa tuen omassa lähikoulussa ja opiskelee lähialueensa muiden oppilaiden kanssa. Koulumatkat lyhenevät ja opinpolun siirtymien määrä vähenee. Inklusiivinen koulu on tasa-arvoinen ja se opettaa erilaisuutta ja kaikkien oikeutta täysivaltaiseen toimintaan.

Kun oppilaan tuen tarve on suuri eikä opetusta voida toteuttaa integroituna, opetus järjestetään pienryhmässä luokkamutoisessa erityisopetuksessa. Erityiskoulut ja vaativan erityisen tuen erityisluokat palvelevat koko kaupungin tasolla.

Lukiolain vaikutukset

Uusi lukiolaki tulee vahvistamaan yksilöllisempiä ja joustavampia opintopolkuja ja niiden vaatimaa ohjausta ja tukea, oppiainerajat ylittäviä opintoja sekä entistä tiiviimpää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Uudistus vaatii lukiokoulutuksen tuotantotavoilta uusia pedagogisia ratkaisuja ja uudenlaisten oppimisympäristöjen käyttöönottoa. Digitaalisuus mahdollistaa pedagogisen toimintakulttuurin, prosessien ja rakenteiden muutoksen.

Englanninkielisen lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäminen

Kansainvälisesti vetovoimainen Helsinki sekä perusopetuksen englanninkielisen koulutuksen paikkamäärän kaksinkertaistaminen edellyttää englanninkielisen lukiokoulutuksen laajentamista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tulee hakemaan englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämislupaa syksyllä 2018.

Kun lukio-opinnot suoritetaan kokonaan englanniksi, on tärkeää, että opiskelija voi suorittaa ylioppilaskokeen englanninkielisenä.

Myös Stadin ammattiopistolle haetaan järjestämislupaa laajentaa englanninkielistä koulutusta.

Uudenlaiset toimintatavat ammatillisessa koulutuksessa

Keskeisiä muutoksia vuoden 2018 alussa voimaantulleessa ammatillisen koulutuksen reformissa on, että nuorten ja aikuisten koulutusta toteutetaan samojen säädösten perusteella. Opintoihin hakeutuminen on jatkuvaa ja opiskelijat opiskelevat vain sellaista, mistä heillä ei vielä ole osaamista. Opiskelijat etenevät opinnoissaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen suunnitelman mukaan, joten tutkintojen suorittamistavat ja -ajat vaihtelevat. Tämä muutos, jota kutsutaan ammatillisen koulutuksen reformiksi, edellyttää uudenlaista pedagogista mallia ja työelämälähtöisiä oppimisympäristöjä. Selvitetään ammatillisen koulutuksen muutosten vaikutus ammatillisten koulutuksen laatuun ja keinoja, joilla kaupunki voi vastata kehittämistarpeisiin.

Stadin ammattiopiston opiskelijavalinnassa etusijalla ovat hakijat, joilla ei ole ammatillista tutkintoa ja joille tutkinto on tarpeellinen työllistymisen kannalta. Lisäksi valinnassa painotetaan työttömiä hakijoita ja hakijoita, joilla on alan työkokemusta tai harrastuneisuutta alalle.

Aikuiskoulutus

Toimiala kehittää aikuiskoulutuksen tuotantotapoja reagoimaan joustavasti aikuisten oppijoiden sekä työelämän tarpeisiin laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Helsingin kaupungin aikuislukio, Stadin ammatti ja aikuisopisto sekä Työväenopisto tarjoavat helsinkiläisille aikuisille mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan. Asiakkaan näkökulmasta on keskeistä, että opiskelija ohjautuu hänelle tarkoituksenmukaisimpaan opiskelupaikkaan.

Talousarvion vaikutusarviointi

Lapsivaikutusten, terveys- ja hyvinvointivaikutusten sekä sosiaalisten vaikutusten arviointi

Talousarvioehdotuksen toimenpiteillä on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin. Toimenpiteillä parannetaan lasten, nuorten ja aikuisten oppijoiden hyvinvointia, osaamista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvatukseen ja koulutukseen. Toimenpiteillä vaikutetaan oppijoiden osallisuuteen, oppimistulosten paranemiseen ja opinnoissa edistymiseen.

Ensimmäisen vieraan kielen (A1 -kieli) opetus aloitetaan ensimmäiseltä luokalta. Toimialalla luodaan monipuolisia kielenoppimisen polkuja varhaiskasvatuksesta jatko-opintoihin ja työelämään. Kielitaito vahvistaa kykyä toimia monimuotoisessa ja monikielisessä työelämässä ja muuttuvassa maailmassa sekä lisää kulttuurista ymmärrystä ja luo pohjaa kielten ja kulttuurien moninaisuuden ymmärtämiselle.

Talousarvioehdotuksen toimenpiteillä tähdätään muutoksiin, joilla varmistetaan laadukas varhaiskasvatus sekä katkeamaton opinpolku perusopetuksesta toiselle asteelle sekä mahdollistetaan elinikäinen oppiminen. Talousarvioehdotus sisältää mittareita, joilla sen vaikuttavuutta arvioidaan.

Kaupunkilaisten terveyteen ja elämäntapoihin vaikuttamisessa liikunnan lisääminen on kaupungin keskeinen tavoite kaikissa väestöryhmissä. Vuoden 2019 aikana kehitetään edelleen toimintoja lasten, nuorten ja aikuisten liikkumisen lisäämiseksi.

Sukupuolivaikutusten arviointi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla otetaan huomioon oppijoiden yksilölliset erot ja kiinnostuksen kohteet. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysymykset ovat osa toiminnan suunnittelua ja toteutusta, henkilöstön koulutusta, työmenetelmien kehittämistä sekä kasvatusympäristöjen järjestämistä.

Yritysvaikutusten arviointi

Stadin ammattiopiston ammatillinen koulutus tuottaa ammatillista osaamista työelämän tarpeisiin. Yritysvaikutukset ovat merkittäviä. Lisäksi ammatillisen koulutuksen reformi lisää ja monipuolistaa työpaikalla tapahtuvaa oppimista, joka osaltaan kehittää työelämää.

Ympäristövaikutusten arviointi

Kasvatus ja koulutuspalveluiden ympäristökasvatuksella on merkittäviä vaikutuksia lasten, nuorten ja aikuisten kestävämmän ja ympäristövastuullisemman elämäntavan omaksumiseen ja ympäristötietouden lisäämiseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala edistää käytössään olevien tilojen monipuolisempaa ja laajempaa käyttöä iltaisin ja viikonloppuisin. Tämä nostaa energiankulutusta, mutta on kaupungin kokonaiskulutuksen kannalta suotuisampaa. Toimitilojen kiinteistönhoidosta vastaa kaupunkiympäristön toimiala.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pyrkii päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten jokapäiväisessä toiminnassa ekologisiin valintoihin. Ruoka-, siivous-, kouluisäntä- ja kiinteistöhuoltopalveluiden toiminnassa sekä käytetyissä menetelmissä ja aineissa suositaan ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja.

Kaupunkistrategian ja sen tavoitteiden toteuttaminen toimialalla

Maailman toimivin kaupunki

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tarjoaa vetovoimaiset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, kaikille helsinkiläisnuorille toisen asteen koulutusmahdollisuudet, aikuiskoulutusta ammattitaidon kehittämiseen sekä asiakaslähtöisen ja monialaisen vapaan sivistystyön tarjonnan aikuisväestölle.

Kestävän kasvun turvaaminen

Laadukkaat kasvatus- ja koulutuspalvelut lisäävät kestävästä kasvua ja hyvinvointia sekä vähentävät itsessään eriarvoisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä.

Varmistetaan, että jokaisessa peruskoulussa on käytössä riittävät ja tarkoituksenmukaiset oppimateriaalit.

Helsinki esittää valtiolle, että pääkaupunkiseudusta tehdään maksuttoman toisen asteen koulutuksen kokeilualue.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

- Maksuton varhaiskasvatus 5 -vuotiaille helsinkiläisille (4h/ pv) käynnistyy elokuussa 2018. Laadukas varhaiskasvatus ja opetus vähentävät eriarvoisuutta. Maksuttomuudella tavoitellaan varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nosta.
- Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke pureutuu systeemisten, syrjäyttävien mekanismien tunnistamiseen ja korjaamiseen. Työskentely on käynnistetty yhteistyössä toimialojen ja kumppaneiden kanssa. Hankehenkilöstö on rekrytoitu, kevään työpajojen ideoita jatkotyöstetään pilotoitaviksi sekä indikaattorityö on käynnistetty.
- Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnistetty. Kiusaamisen nykytilannetta on kartoitettu eri menetelmin ja eri kohderyhmiä kuullen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella. Kartoituksen avulla on saatu keskeisiä teemoja esiin. Kouluilla on suunnitelmat kiusaamis- ja häirintätilanteiden varalta ja lähtökohtaisesti kiusaamiseen puututaan aina.
- Koulutustakuuta toteutetaan edelleen Helsingissä, eli kaikille perusopetuksen päättävillä on tarjolla jatkokoulutuspaikka. Perusopetuksen opinto-ohjauksen lisäksi keskeisiä toimia koulutustakuun varmistamiseksi ovat Stadin ammattiopiston Bryggan palvelut mukaan lukien avoimet opinnot, nuorten työpajat sekä kaupungin yhteinen Ohjaamo-palvelu.

LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN

- Lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän kiinteänä osana varhaiskasvatusta ja koulupäivää. Liikkuva koulu -hanke on laajentunut myös toiselle asteelle. Osallistamalla lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkumista aktivoivien oppimisympäristöjen suunnitteluun saadaan aikaan houkuttelevia ja kestäviä ratkaisuja. Liikkumista edistetään aktiivisemmalla toimintakulttuurilla, yhteisöllisellä liikkumisella sekä harrastus- ja kerhotoiminnan lisäämisellä osaksi koulupäivää ja sen jälkeen. Lisäksi toimiala on sitoutunut kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan palvelutarjottimen käyttöön, jolla kannustetaan oppijoita kokemusrikkaaseen ja liikunnalliseen elämäntapaan.

VÄESTÖRYHMIEN JA ALUEIDEN VÄLISET HYVINVOINTIEROT

- Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä on laajennettu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen. Myönteisellä erityiskohtelulla edistetään tasa-arvoisten varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen toteutumista ja ehkäistään segregaatiokehitystä.
- Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018 – 2021 hyväksyttiin kasvatus ja koulutuslautakunnassa 29.5.2018. Kehittämissuunnitelman pääteemat ovat: oppimisen edellytykset ja tuki, ohjaus, neuvonta ja siirtymät sekä

osaamisen kehittäminen ja rekrytointi. Suunnitelman toimenpiteiden käynnistäminen on aloitettu.

- Osaamiskeskus toimintaa jatketaan. Stadin osaamiskeskuksen palvelut kattavat asiakkaan osaamisen kartoittamisen, puuttuvan osaamisen täydentämisen ja tuen ammatillisen tutkinnon suorittamiseen tai työllistymiseen. Lisäksi huolehditaan, että asiakkaan elämäntilanne mahdollistaa opiskelun tai työnteon.

KAUPUNKIRAKENTEEN TOIMINNALLISUUS

- Alueiden elinvoimaisuutta lisätään kaupunkitoimijoiden tilojen yhteiskäytöllä. Tilojen kansalaiskäyttöä helpotetaan ja kulunvalvontaa tehostetaan. Varausjärjestelmiä sähköistetään ja yhtenäistetään yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Toimiala avaa tilojaan edelleen muiden käyttöön päiväkotien aukioloaikojen ja kouluajkojen ulkopuolella. Rakennushankkeiden tilasuunnittelussa ja kulunvalvonnassa huomioidaan muiden toimitiloja käyttävien tarpeet. Kaupunkitasolla yhteiskäytöllä saavutetaan kustannussäästöjä, kun toimialojen tilojen kokonaistilarave vähenee.

Uudistuvat palvelut

OPPIMINEN, KOULUTUS, OPPIMISYMPÄRISTÖT

- Englanninkielisen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen paikkoja on lisätty. Laajamittaista suomi-englanti esiopetusta käynnistetään syksyllä uusissa ryhmissä. Lisäksi kolmessa peruskoulussa aloitetaan syksyllä 2018 ja 2019 ensimmäiseltä luokalta alkava laajamittainen kaksikielinen suomi-englanti opetus (Malmin, Vesalan ja Laajasalon pk:t). Pasilan peruskoulussa käynnistyy syksyllä 2018 laajamittainen kaksikielinen suomi-saame opetus. Lukiokoulutuksessa Resson lukion IB-linjan aloituspaikkojen määrä on kaksinkertaistettu.
- Kiinan kielen opetusta on laajennettu aloittamalla Itäkeskuksen peruskoulussa kiinan opetus A1-kielenä ensimmäiseltä luokalta syksyllä 2018. Helsingin kielilukiossa kiinan kielen opetustarjontaa lisätään.
- Kielitaitoa on monipuolistettu lisäämällä kielikylpyopetusta ja -kasvatusta. Syksyllä koillisen alueen varhaiskasvatuksessa käynnistyy ruotsin kielen kielikylpyopetus ja syksyllä 2019 aloittaa uusi kielikylpyluokka (Hiidenkiven pk).
- Kielirikasteinen esiopetus jatkuu syksyllä 2018 neljällä alueella ja neljällä kielellä: venäjä, ranska, englanti ja espanja. Lisäksi kielikirikasteinen englannin kielen opetus aloitetaan neljässä koulussa. (Taivallahden ja Jätkäsaaren pk:t, Ruoholahden ja Kaisaniemen a-a). Vuonna 2019 kielirikasteinen englannin kielen opetus laajenee neljään kouluun (Itäkeskuksen, Merilahden ja Kannelmäen pk:t ja Siltämäen a-a).
- ”Nordiska skolan” konseptin suunnittelu käynnistetään verkostoyhteistyönä syksyllä 2018.

- Toimiala käyttää koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä. Helsinki on alusta, joka tarjoaa erilaisia luonto-, kaupunki- ja virtuaaliympäristöjä
- Myllypuroon muodostetaan kansainvälisesti kiinnostava rakennusalan osaamiskeskittymä, jossa Stadin ammatti- ja aikuisopisto toimii yhteistyössä ammattikorkeakoulu Metropolian sekä alan yritysten ja ympäröivän yhteisön kanssa. Tähän toimipaikkaan keskitetään Stadin ammatti- ja aikuisopiston rakennusalan ja talotekniikan koulutus.
- Urhea-kampusta edistetään urheiluosaamisen keskittymänä. Urhea-kampus muodostuu Mäkelänrinteen lukion laajennuksesta, urheiluhallista sekä opiskelija-asuntorakennuksista.
- Sophie Mannerheim sairaalakoulun määräaikaiset uudet tilat pääkoululle otetaan käyttöön keväällä 2019.

OSALLISUUS

- Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat oman opiskelunsa ja oppimisympäristön sekä koulun yleisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Oppilas- ja opiskelijahuollon toteuttamisen ja kehittämisen koulukohtainen oppilas- tai opiskelijahuoltosuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.
- Toimiala on kiinteästi mukana Ruuti-toiminnassa, joka tarjoaa nuorille osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Lisäksi nuorisoneuvoston (aiemmin Ruudin ydinryhmä) tehtävänä on edistää ja tukea nuorten äänen kuulumista, nuorten osallisuutta ja nuorten toiminnan vaikuttavuutta kaupungissa ja kaupungin eri toimialojen toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja seurannassa.
- Helsingissä peruskouluilla ja lukioilla on johtokunnat, joissa on mukana oppilaiden ja opiskelijoiden, huoltajien sekä koulun henkilöstön edustus. Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa toimivat ammattiosaamisen toimikunta ja ammatilliset neuvottelukunnat, joissa on mukana työelämän edustajia. Suurimmassa osassa kaupungin perusopetuksen kouluista toimii vanhempainyhdistys ja myös osassa päiväkotia toimii vanhempien toimikuntia ja yhdistyksiä.
- Työväenopistoissa opetus laaditaan kuntalaisten yleissivistävistä tarpeista lähtien. Opisto kerää nettikyselyllä vuosittain tietoa oppimistarpeista ja osallistumishaluista kaikilta kuntalaisilta.

ASUKASLÄHTÖISYYS

- Toimiala rakentaa uutta ja yhteistä tapaa toimia asukas- ja asiakasymmärrystä lisäten. Asiakaslähtöisyys näkyy palvelujen helppokäyttöisyytenä ja selkeinä palveluprosesseina.

- Toimialalla valmistellaan osallisuussuunnitelmaa osana kaupungin osallisuusmallia. Osallisuussuunnitelmaan tullaan kirjaamaan tarkemmat tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2019.
- Toimialalla kerätään asiakaspalautetta ja kehittämisideoita kaupungin palautekanavan, Kerro kantasi sekä Kerro kartalla -palvelujen kautta. Lisäksi eri palveluissa kerätään palautetta monikanavaisesti erilaisia menetelmiä käyttäen.
- Toimiala järjestää asukastilaisuuksia ja osallistaa asukkaita mukaan palvelujen ja palveluverkon kehittämiseen erilaisten ideariihien kautta yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

DIGITAALISUUS

- Toimialalla toteutetaan kasvatuksen ja opetuksen digitalisaatio-ohjelmaa, joka päättyy vuonna 2019. Digitalisaatio muuttaa merkittäväällä tavalla toimialan ydintoimintaa eli opetusta ja oppimista ja toteuttaa uusia opetussuunnitelmia. Sen päätavoitteena on edistää ja turvata kaikille oppijoille tietoyhteiskunnassa tarvittava hyvä oppiminen, jolle tietoteknologia luo mahdollisuudet. Digitalisaatio-ohjelmaa toteutetaan toimialalla kaikissa sen viidessä toimenpidekokonaisuudessa, jotka ovat 1. Osaamisen, toimintakulttuurin ja johtamisen kehittäminen, 2. Innovatiiviset kokeilut, 3. Oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit, 4. Opetusta ja oppimista tukevan kokonaisvaltaisen digitaalisen järjestelmän kehitys ja 5. Tietotyövälineet opettajille ja oppijoille.

Digitalisaatio-ohjelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Arvioinnin tulosten perusteella määritellään tarvittava ohjaus, osaamisen kehittämisen suuntaviivat ja tarvittavat resurssit.

- Sujuvien opinpolkujen mahdollistamiseksi kehitetään asiakaslähtöisiä sähköisiä hakeutumispalveluita. Sähköisellä lapsen opinpolku -hakeutumistyökalulla toteutetaan selkeä hakeutumisprosessi. Järjestelmän prototyyppiä testataan syksyllä 2018. Vuonna 2019 hakeutumistyökalu otetaan käyttöön laajemmin varhaiskasvatuksessa.

HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI JA JOHTAMINEN

- Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu strategiakaudelle laadittuun osaamisen kehittämissuunnitelmaan, jossa määritellään painopistealueet osaamisen ja johtamisen kehittämiseksi. Lisäksi johtamisen kehittämisessä painottuvat kyvykkyyksien johtaminen sekä ennakoiva ja eettinen johtajuus. Vuonna 2019 laaditaan toimialan johtamisen arviointimalli.
- Toimialan työhyvinvointisuunnitelmassa määritellään vuosittaiset painopistealueet työhyvinvoinnin kehittämiseksi. Strategiakauden kaupungin yhteisinä painopistealueina jatkuvat työkykyjohtamisen kehittäminen ja työturvallisuusriskien ennakoiminen. Lisäksi vuodelle 2019 tullaan määrittelemään 1-2 toimialatasoista tavoitetta.

Vastuullinen taloudenpito hyvinvoivan kaupungin perusta

Toimiala lisää tuottavuutta eli hillitsee palvelutuotantonsa kustannusten kasvua kaupunkistrategian edellyttämällä tavalla.

- Kaikki palvelut kattavana tavoitteena on tehostaa tilankäyttöä. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma sekä oppimisen digitalisaatio mahdollistavat uudenlaisen ja tilatehokkaamman palvelurakennuksen sekä ympäristön tilojen käytön. Tehokkuutta saadaan tilojen yhteiskäytöllä sekä kaupungin muiden tilojen suunnitelmallisella käytöllä oppimisen tiloina.
- Peruskouluissa palvelutuotannon kustannuksia alennetaan joko- ja kerhotunteja sekä samanaikaisopetusta vähentämällä ja kasvattamalla maltillisesti ryhmäkokoja.
- Lukiokoulutuksessa vähennetään kurssitarjontaa, kasvatetaan ryhmäkokoja ja kehitetään kurssien tuotantotapoja. Tavoitteena on, ettei tuottavuustavoite vaikuta oleellisesti lukiolaisten opiskelumahdollisuuksiin.
- Ammatillisessa koulutuksessa tuottavuutta parannetaan kasvattamalla työelämässä oppimisen osuutta opinnoista ja vähentämällä reformin myötä määräaikaisia opettajia.

Helsinki vahvistaa ja monipuolistaa edunvalvontaansa

- Toimiala vaikuttaa aktiivisesti kasvatukseen ja koulutukseen kenttään kansallisesti ja kansainvälisesti. Kehittämistyö erilaisissa työryhmissä, hankkeissa ja verkostoissa mahdollistaa edunvalvonnan.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan, kaupunkitason strategiamittareihin, kaupunkiyhteisiin hankkeisiin, yhteissuunnittelun teemoihin

Sitova tavoite ”**mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella**” kytkeytyy kiinteästi strategiaan. Eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy ovat kasvatuksen ja koulutuksen ydintoimintaa. Kasvatus ja koulutus itsessään lisää ja edistää terveyttä ja hyvinvointia. Eri ikäisten oppijoiden osallisuutta yhteiskuntaan vahvistetaan palveluilla, jotka toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä muiden toimijoiden kanssa.

Tasa-arvoisten koulutusmahdollisuuksien ja yksilöllisten oppimis- ja opiskelutapojen tarjoaminen jokaiselle helsinkiläiselle lapselle ja nuorelle on elinvoimaisen ja hyvinvoivan Helsingin perusta. Suomen- ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen saatavuus vetovoimaisina lähipalveluina edesauttaa osaltaan tavoitteen toteutumista. Lisäksi toisen asteen koulutus sekä muut aikuiskoulutuksen vaihtoehdot edistävät työllisyyttä.

Sitova tavoite ”**käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä**” kannustaa toimialaa käyttämään Helsinkiä alustana, joka tarjoaa erilaisia kaupunki-, luonto-

ja virtuaaliympäristöjä. Oppimisen ja työnteon tiloina hyödynnetään toimialan tiloja monipuolisesti sekä käyttäen muiden toimialojen ja toimijoiden tiloja. Toimialojen välinen yhteissuunnittelu näkyy mm. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tavoitteen mittareissa.

Lisäksi toimiala avaa tilojaan edelleen muiden toimijoiden käyttöön päiväkotien aukioloaikojen ja koulu aikojen ulkopuolella. Tämä lisää harrastustoimintamahdollisuuksia ja elävöittää alueita ja kaupunginosia.

Digitaalinen teknologia mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen ja yksilöllisen osaamisen kerryttämisen. Helsingin strategiana on olla maailman parhaiten teknologiaa hyödyntävä kaupunki. Toimialan molemmat tavoitteet kytkeytyvät kiinteästi uusien digitaalisten pedagogisten ratkaisujen kehittämiseen, kokeiluun ja käyttöönottoon.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2019–2021

Henkilöstötarpeiden määrällisellä ja laadullisella ennakkoinnilla vastataan toiminnan tarpeista, strategiakauden tavoitteista sekä lainsäädännöstä ja muista toimintaympäristön muutoksista esille tulleisiin tarpeisiin.

Vuoden 2019 aikana toimialan henkilöstömäärä tulee kasvamaan lähinnä kasvavan asiakasmäärän vuoksi. Varhaiskasvatuksen muutoksiin varaudutaan perustamalla uusia vakansseja henkilöstömitoituksen mukaisesti.

Suunnitelmakaudella tehostetaan toimenpiteitä lastentarhanopettajien ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa myös lastenhoitajien saatavuuden edistämiseksi. Toimialalla jatketaan ennakoivan rekrytoinnin toimenpiteitä sekä lastentarhanopettajan urapolkujen ja työn suunnittelun rakenteiden kehittämistä.

Varhaiskasvatuksen esimiehillä on entistä suurempia yksiköitä johdettavina, mikä edellyttää johtamisrakenteiden ja johtamisen tarkastelua sekä kehittämistä.

Varhaiskasvatuslain muutokseen varaudutaan käynnistämällä henkilöstörakennetta ja mitoitusta koskeva suunnittelutyö sekä huomioimalla muutos uusien vakanssien perustamisessa ja rekrytoinneissa.

Perusopetuksen oppilasmäärän kasvuun varaudutaan esittämällä perustettavaksi uusia luokanopettajan virkoja. Virkaa hoitavien opettajien lisäksi opetustehtäviin palkataan opetuksen järjestämisen edellyttämä määrä tuntiopettajia. Kielenopetuksen varhentaminen kaupunkistrategian mukaisesti lisää peruskoulun aineopettajien tarvetta pitkällä aikavälillä.

Toimialan koulunkäyntiavustajien palvelussuhteita vakinaistetaan palvelutarvetta vastaavasti. Tämän seurauksena koulunkäyntiavustajapalveluiden ostot Seure Henkilöstöpalvelut Oy:stä vähenevät jonkin verran.

Oppilas- ja opiskelijahuoltohenkilöstön tarve kasvaa muutamalla vakanssilla vuonna 2019. Kaupunki järjestää psykologi- ja kuraattoripalveluita myös muiden Helsingissä toimivien koulutuksen järjestäjien oppilaille ja opiskelijoille.

Ammatillisessa koulutuksessa kehitetään ja vakiinnutetaan reformin ja uuden organisaatiomallin mukaista toimintaa. Oppilaitoksissa siirrytään uuteen vuosityöaikajärjestelmään vuoden 2019 alusta lukien. Samalla toiminnassa siirrytään lukuvuoteen perustuvasta opetuksen suunnittelusta kalenterivuositarkasteluun. Määräaikaisten tuntiopettajien määrän arvioidaan jonkin verran vähenevän suunnittelukaudella.

Hallinnon henkilöstösuunnitelma perustuu kaupungin hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstömäärän tavoitetasoon. Toimialan hallinnossa on henkilöstövajetta verrattuna tavoitetasoon. Ulkoisella rahoituksella toteutettaviin hankkeisiin palkataan projektin edellyttämä projektihenkilöstö.

Nykyisestä vakinaisesta henkilöstöstä arviolta 700 (6,8 %) saavuttaa eläkeiän vuosina 2019–2021. Eniten ennakoitua eläkepoistumaa on hallinto- ja tukipalveluissa, vapaassa sivistystyössä ja ammatillisessa koulutuksessa. Erityisen paljon eläkepoistumaa on varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen esimiehissä, joista lähes 22 % on saavuttanut tai saavuttaa eläkeiän vuosina 2019–2021. Muuksi henkilöstön lähtövaihtuvuudeksi arvioidaan noin 900 henkilöä (8,8 %).

Henkilöstövajetta toimialalla on erityisesti lastentarhan- ja erityislastentarhanopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävissä. Ruotsinkielisissä palveluissa henkilöstövajetta on myös luokanopettajan ja lastenhoitajan tehtävissä.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2019–2021

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma sekä oppimisen digitalisaatio mahdollistavat uudenlaisen ja tilatehokkaamman palvelurakennuksen sekä ympäristön tilojen käytön. Tehokkuutta saadaan tilojen yhteiskäytöllä sekä kaupungin muiden tilojen suunnitelmallisella käytöllä. Hankkeissa toteutettavat muuntojoustavat opetustilat lisäävät tilatehokkuutta, jota parannetaan myös asiakaspaikkoja lisäämällä. Uusien ja perusparannettavien oppimisympäristöjen tilamitoitusta, tilankäyttöä ja tilasuunnitteluohjeita päivitetään vastaamaan uusien varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelman sekä digitalisaation tarpeita.

Vuosittaisen palveluverkkotarkastelun avulla arvioidaan ja tehostetaan toimialan tilankäyttöä. Varhaiskasvatuksessa sijoitetaan toimintaa kaupungin omistamiin tiloihin. Palvelujen yhteishankkeissa voidaan yhteisillä keittiö-, ruokasali-, liikunta- ja hallinnon tiloilla tehostaa tilankäyttöä. Sekä ammatillisen koulutuksen reformi että opetuksen keskittäminen tulevaisuudessa Roihupellon kampukselle tulee tehostamaan ammatillisen koulutuksen tilankäyttöä merkittävästi.

Vapaa sivistystyö keskittää toimintaansa toimialan tiloissa, mikä vähentää valvonta- ja siivouskuluja.

Ylimääräisistä tiloista luovutaan alueilla, joissa oppilasmäärä laskee pysyvästi. Uusilla ja kasvavan oppilasmäärän alueilla huolehditaan palvelujen oikea-aikaisesta toteutuksesta. Perusparannusten yhteydessä tarvittavien väistötilojen käyttö ja kustannukset optimoidaan käyttämällä niitä lähekkäin sijaitsevien koulujen väistötiloina peräkkäin.

Palvelujen järjestämiseen ja toimialan tilatarpeeseen 2019 - 2028 vaikuttavat kaupunkistrategiaan kirjatut tavoitteet eli varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen, Myllypuron osaamiskeskittymä, Urhea-kampus sekä Sofie Mannerheimin sairaalakoulun uudet tilat. Hankkeet vaikuttavat merkittävästi toimialan tilainvestointeihin suunnittelukaudella.

Palvelutilojen investointihankkeissa on huomioitu kaupunkistrategian tavoitteiden lisäksi tilojen oikea-aikaisuus ja rakennushankkeiden vaikuttavuus palveluihin. Turvallisuus ja terveellisyys, energiatehokkuuden, ylläpitokustannusten ja tilankäytön tehostaminen sekä palvelujen kokonaiskustannusten vähentäminen ovat kriteerejä hankkeiden priorisoinnissa.

Kaupunkiympäristön esittämällä uusilla rakentamisen toteutusmalleilla haetaan hankkeiden nopeampaa toteutusta, laajaa osallistamista ja kokonaiskustannusten- sekä ylläpidon vertailukokemusta. Jakomäen sydän-rakennushanke sisältää useita palveluita ja toteutetaan laajasti osallistavana allianssitoteutusmallina, Vuosaaren lukio toteutetaan elinkaarimallilla. Helsingin kielilukio, Pakilan alueen hankkeet, Puotilan peruskoulu, sekä Roihupellon ja Myllypuron ammatillisen koulutuksen kampukset ovat mahdollisia elinkaari- ja allianssihankeita.

Kaupungin talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaluonnoksessa on toimialalla yhteensä 131 hanketta, joista uudis- ja lisärakennushankkeita on 73 ja korjaushankkeita on 58. Hankkeista 20 on suunniteltu toteutettavaksi osake- ja vuokrahankkeena.

Rakentamishjelmassa olevien hankkeiden lisäksi toimialalla toteutetaan vuosittain lukuisia pieniä toiminnallisia muutoshankkeita.

Tilankäytön tehostamisen seurauksena kiinteistöjen ilmanvaihdon ja muiden teknisten järjestelmien sekä saniteetti- ja ruokahuollon tilojen lisääntynyt tarve aiheuttaa erikokoisia perusparannus- ja korjaustarpeita, jotka toteutuessaan nostavat toimialan vuokrakustannuksia suunnitelmakaudella 2019 - 2028.

Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaatio-ohjelma 2016–2019 toteuttaa uusia varhaiskasvatussuunnitelmia ja opetussuunnitelmia. Sen päätavoitteena on tulevaisuuden hyvä kasvu ja oppiminen, jossa tietoteknologialla on keskeinen merkitys. Digitalisaation tavoitteena on pysyvä pedagogisen toimintakulttuurin, prosessien ja rakenteiden muutos. Muutoksessa hyödynnetään tietotyövälineitä, opetuksen, oppimisen ja toiminnan tietojärjestelmäkokonaisuutta, digitaalisia oppimisympäristöjä ja sähköisiä materiaaleja sekä uutta osaamista. Digitaalinen teknologia liittyy oppijan oppimisprosessiin pedagogisesti mielekkäällä tavalla. Ohjelman lähtökohtina ovat oppimisen laajeneminen luokahuoneen tai toimitilan ulkopuolelle monimuotoisiin oppimisympäristöihin, oppijan osallistuminen ja osallisuus, yhteisöllisyys sekä tulevaisuuden taitojen oppiminen.

Teknologian pedagogisesti mielekkään ja toimivan käytön edellytyksenä on johtamisen kehittäminen sekä henkilöstön osaamisen kehittäminen. Erityisesti vuoden 2018 aikana tehtävä ICT-tuen uudelleenkonseptointi tuo vaatimuksia osaamisen kehittämiseksi koko toimialalle.

Helsingin kaupungin strategian mukaisesti toimialalla rakennetaan älykoulun toimintamalli, jossa innovoidaan ja toteutetaan tulevaisuuden pedagogisia ratkaisuja ja jossa teknologialla on merkittävä rooli uusien ratkaisujen toteutuksessa. Toimintamallin kehittämisessä hyödynnetään myös yritysysteistyötä ja ketteriä kokeiluja, joissa toteutetaan malli ideasta kokeiluun ja selvitetään, kuinka kokeilusta päästään käytäntöön.

Toimialalla jatketaan tietojärjestelmäkokonaisuuden rakentamista koko toimialan tarpeista lähtien. Tämä tarkoittaa käyttäjänhallinnan ja sovellusrajapintojen kehitystyön jatkamista, asiakastietojärjestelmän sekä tietovirtojen ja tietovaraston kehittämistä. Lisäksi jatketaan prosessien automatisointia ja niihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämistä.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnallisen tavoitteen mittarit	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p> <p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>TAVOITE 1</p> <p>Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella.</p>	<p>Varhaiskasvatus ja esiopetus (25 %): Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen luodaan digitaalisen portfolion toimintamalli. Digitaalisen portfoliomallin pedagoginen perusta määritellään ja sen toiminnallisuutta pilotoidaan vuoden 2019 aikana.</p> <p>Perusopetus (25 %): Portfolio-oppimista toteutetaan kaikissa peruskouluissa. Oppijan oppimisprosessi nähdään kokonaisuutena ja digitaalinen portfolio seuraa oppijan mukana koko hänen oppimispolkunsa ajan. 80 %:lla oppijoista on käytössään digitaalinen portfolio.</p> <p>Lukiokoulutus (20 %): Lukioiden opiskelijoista 90 % laatii itselleen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen henkilöstön (opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja, aineenopettaja, tarvittaessa opiskeluhoito) tuella.</p> <p>Ammatillinen koulutus (25 %): Negatiivinen keskeyttäminen vähenee yhden prosenttiyksikön vuoteen 2018 verrattuna.</p> <p>Vapaa sivistystyö (5 %): Oppimisessa ja opetuksessa hyödynnetään sähköisiä oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat monipuoliset pedagogiset opetusmenetelmät. Kurseista 7 % käyttää järjestelmää.</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnin ja johtamisrakenteen valmistelu</p> <p>Osallisuus</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen</p> <p>Työllisyys</p>
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p> <p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>TAVOITE 2:</p> <p>Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä.</p>	<p>Varhaiskasvatus, esiopetus ja alkuopetus (25 %):</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Suomenkielisen esi- ja alkuopetuksen lapset työskentelevät yhdessä vähintään 2 krt/kk samoissa tiloissa ja toimintamuodoissa käyttäen koulun, päiväkodin ja leikkipuiston tiloja tai muita kaupungin tiloja. ◦ Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhdessä vähintään 3 ilmiöpohjaista oppimiskokonaisuutta vuonna 2019. Ilmiöpohjaiset oppimiskokonaisuudet ovat laajuudeltaan vähintään 2 viikkoa kestäviä. <p>Perusopetus (luokat 3. -9.) (25 %): Kaupunkia käytetään monipuolisesti ja joustavasti oppimisen tilana järjestämällä opetuksesta 6 % koulun ulkopuolella.</p> <p>Lukiokoulutus (20 %): Kaupunkia käytetään monipuolisesti ja joustavasti oppimisen tilana järjestämällä opetuksesta 6 % koulun ulkopuolella.</p> <p>Ammatillinen koulutus (25 %): Työpaikalla tapahtuva oppiminen kasvaa 18 000 päivällä verrattuna vuoteen 2018.</p> <p>Vapaa sivistystyö (5 %): 15 % työväenopiston ja 7 % Arbiksen opetuksesta järjestetään oppilaitoksen omien tilojen ulkopuolella kustannusneutraalisti.</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Liikkumisohjelma</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnin ja johtamisrakenteen valmistelu</p> <p>Kaupungin tilojen käyttö</p> <p>Osallisuus</p> <p>Elävät kaupunginosat</p> <p>Harrastustoiminta</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p>

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Toimialan tuottavuuskehitystä heikentävät sopimuspalkantarkistukset ja muu hintatason nousu, vuokramenojen kasvu sekä kaupunkistrategian mukainen palvelutarjonnan laajentaminen.

Tuottavuus

	2017	2018	Ennuste			2021
			2018	2019	2020	
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kokonaistuottavuus						
<i>2016=100</i>						
Suoriteindeksi	102,5	105,1	107,1	107,6	109,7	111,8
Kustannusindeksi	102,5	107,1	108,1	109,8	113,2	116
Tuottavuusindeksi	100,0	98,2	99,0	98,0	96,9	96,4

Keskimääräiset käyttömenot

	2017 TP	2018 TA	2018 Ennuste	2019	2020	2021
Varhaiskasvatus, esiopetus ja leikkipuisto sekä iltapäivätoiminta						
<i>Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)</i>						
Suomenkielinen varhaiskasvatus	9835 *)	9 235	9 310	9 482	9 616	9 726
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus		10 043	12 853	11 261	11 627	11 786
<i>Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija)</i>						
Suomenkielinen esi- ja perusopetus	8 966	9 256	9 277	9 294	9 308	9 317
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukio- ja aikuiskoulutus	7 175	7 846	7 583	7 898	7 999	8 115
Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus	9 469	10 078	10 044	10 167	9 997	9 859
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuiskoulutus	7 914	8 804	8 457	8 704	8 911	9 127
Ammatillinen koulutus	12 843	14 012	12 374	13 984	14 193	14 399
<i>Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti)</i>						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	114	118	117	122	124	126
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	109	140	143	143	147	151

*) kyseessä suomenkielisen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen keskimääräinen hinta

Suoritteet ja tunnusluvut

	2017 TP	2018 TA	2018 Ennuste	2019 TAE	2020 TSE	2021 TSE
VARHAISKASVATUS						
<i>Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12</i>	39 457	40 559	40 465	40 346	40 646	41 130
Suomenkielinen varhaiskasvatus	37 294	38 102	38 102	38 008	38 323	38 778
Omissa päiväkodeissa 31.12.	23 214	24 549	24 354	24 800	25 420	26 050
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	352	290	360	350	350	360
Perhepäivähoidossa 31.12.	881	870	870	800	750	700
Lasten kotihoidontuki, lapset 31.12. Sisältää molemmat kieliryhmät	8 140	8 000	7 750	7 140	6 735	6 400
Yksityisen hoidontuki, lapset 31.12. Sisältää molemmat kieliryhmät	3 451	3 275	3 650	3 850	4 000	4 200
Kerhoissa, lapset 31.12.*	1 175	1 050	1 050	1 000	1 000	1 000
<i>Esiopetus, perusopetuksessa</i>	81	68	68	68	68	68
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 163	2 457	2 363	2 338	2 323	2 352
Omissa päiväkodeissa 31.12.	1 775	1 979	1 967	1 940	1 920	1 956
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	207	290	210	210	210	210
Perhepäivähoidossa 31.12.	90	95	95	95	95	95
<i>Esiopetus, perusopetuksessa</i>	91	93	91	93	98	91
Koululaisten iltapäivätoiminta						
Koululaisten iltapäivätoiminta leikkipuistoissa	3 007	3 839*	3 176	3 200	3 230	3 260
PERUSOPETUSLAIN MUKAINEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA	7 209	6 087	7 086	7 490	7 893	8 296
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 715	1 400	1 400	1 400	1 600	1 800
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	287	287	286	290	293	296
Perusopetuslain mukaisessa muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	5 207	4 400	5 400	5 800	6 000	6 200
PERUSOPETUS	41 145	41 986	42 688	44 069	45 438	46 733
<i>Suomenkielinen perusopetus</i>	37 693	38 553	39 135	40 387	41 607	42 753
<i>Ruotsinkielinen perusopetus</i>	3 452	3 433	3 553	3 682	3 831	3 980
LUKIOKOULUTUS	8 506	8 444	8 517	8 601	8 621	8 626
<i>Suomenkielinen lukiokoulutus</i>	7 210	7 229	7 294	7 380	7 400	7 405
Lukiokoulutus	7 166	7 177	7 247	7 326	7 346	7 351
Valmistava opetus	44	52	47	54	54	54
<i>Ruotsinkielinen lukiokoulutus</i>	1 296	1 215	1 223	1 221	1 221	1 221
AMMATILLINEN KOULUTUS	9 198	8 694	10 121	9 119	9 119	9 119
<i>Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina</i>	9 026	8 522	9 947	8 947	8 947	8 947
<i>Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus</i>						
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	132	132	132	132	132	132
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	40	40	42	40	40	40
VAPAA SIVISTYSTYÖ						
<i>Suomenkielinen vapaa sivistystyö</i>						
Opetustunnit	103 738	101 500	101 500	101 500	101 500	101 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	82 057	78 000	78 000	78 000	78 000	78 000
Kokeileva, Integroiva, Strateginen opetus	16 587	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
<i>Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö</i>						
Opetustunnit	23 869	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	15 934	18 500	16 500	17 000	17 100	17 200
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	127 607	124 000	124 000	124 000	124 000	124 000
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	97 991	96 500	94 500	95 000	95 100	95 200
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät						
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	580	626	626	504	504	504
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 818	8 750	8 750	8 829	8 829	8 829

Vaikuttavuustavoitteet

	2017 TP	2018 TA	2018 Ennuste	2019 TAE	2020 TSE	2021 TSE
Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus						
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki)						
- 0-2 -vuotiaat	32 %	32 %	32 %	33 %	33 %	34 %
- 3-5- vuotiaat	89 %	90 %	90 %	90 %	91 %	92 %
- 5- vuotiaat	92 %	93 %	93 %	94 %	94 %	94 %
- 6- vuotiaat	96 %	96 %	96 %	97 %	97 %	97 %
Osallistumisaste kaupungin suomenkieliset varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito)						
- 0-2 -vuotiaat	27 %	28 %	27 %	28 %	29 %	29 %
- 3-5- vuotiaat	77 %	79 %	77 %	78 %	78 %	78 %
- 5- vuotiaat	81 %	82 %	82 %	83 %	84 %	84 %
- 6- vuotiaat	88 %	88 %	88 %	88 %	89 %	89 %
Osallistumisaste kaupungin ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito)						
- 0-2 -vuotiaat	37 %	37 %	37 %	38 %	39 %	40 %
- 3-5- vuotiaat	89 %	90 %	90 %	90 %	90 %	91 %
- 5- vuotiaat	92 %	92 %	92 %	92 %	92 %	92 %
- 6- vuotiaat	105 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Osallistumisaste tuettu palvelutuotanto yksityishoidontuki						
- 0-2 -vuotiaat	4 %	4 %	4 %	5 %	5 %	5 %
- 3-5- vuotiaat	11 %	10 %	12 %	12 %	13 %	13 %
- 5- vuotiaat	10 %	10 %	10 %	11 %	11 %	11 %
- 6- vuotiaat	7 %	6 %	7 %	7 %	7 %	7 %
Osallistumisaste tuettu palvelutuotanto kodinhoidontuki						
- 0-2 -vuotiaat	35 %	34 %	34 %	33 %	33 %	33 %
- 3-5- vuotiaat	4 %	4 %	4 %	3 %	3 %	3 %
- 5- vuotiaat	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
- 6- vuotiaat	2 %	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Suomenkielinen perusopetus						
Peruskoulun päättötodistuksen saaneet	99 %	98 %	98 %	98 %	98 %	98 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1 luokan oppilaat	86 %	86 %	86 %	86 %	86 %	86 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 7 luokan oppilaat	76 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %
Ruotsinkielinen perusopetus						
Peruskoulun päättötodistuksen saaneet	100 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1 luokan oppilaat	99 %	89 %	89 %	89 %	89 %	89 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 7 luokan oppilaat	92 %	81 %	89 %	89 %	89 %	89 %
Suomenkielinen lukiokoulutus						
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon)	0,0	0,0	0 %	0 %	0 %	0 %
Läpäisyaste	84,9	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %
Keskeyttäminen negatiivinen	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
Ruotsinkielinen lukiokoulutus						
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. Keskiarvoon)	0,0	0,0	0 %	0 %	0 %	0 %
Läpäisyaste	93,1 %	93,4 %	93 %	93 %	93 %	93 %
Keskeyttäminen negatiivinen	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %
Ammatillinen koulutus						
Keskeyttämiset, negatiiviset	11,1 %	11,3 %	11,3 %	10,3 %	10,3 %	10,3 %
Järjestämisluvan käyttöaste	97,4 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2019–2021

Tilankäyttö tehostuu asteittain vuoteen 2027 mennessä. Uudella toimialalla tarkastelualueita on lisätty, joten kaikilta alueilta ei ole käytettävissä aikaisempien vuosien vastaavia vertailulukuja.

Varhaiskasvatuksen (suomen- ja ruotsinkielinen) hyötyneliömäärän asiakasta kohden (htm²/opp.) arvioidaan väljentyvän vuoden 2019 tasosta 9,05 htm² tasoon 9,45 vuoteen 2027 mennessä. Hyötyneliömäärän väljentyminen asiakasta kohden selittyy osaltaan aikaisempia isompien päiväkotikiinteistöjen käyttöönottamisella ja yhteistiloilla perusopetuksen kanssa.

Perusopetuksen (suomen- ja ruotsinkielinen) neliömäärä oppilasta kohden tehostuu vuoden 2019 tasosta 11,66 tasoon 11,13 vuoteen 2027 mennessä.

Lukioiden (suomen- ja ruotsinkielinen) neliömäärä opiskelijaa kohti laskee vuoden 2019 tasosta 9,52 tasoon 9,10 vuoteen 2027 mennessä ja ammatillisen koulutuksen vastaava luku vuoden 2019 tasosta 16,57 tasoon 15,41 vuoteen 2027 mennessä.

	2017	2018	2019	2020	2021	2027
htm²/asiakas						
Varhaiskasvatus	9,2	9,0	9,1	9,2	9,2	9,5
Peruskoulut	12,2	11,9	11,7	11,4	11,2	11,1
Lukio	9,5	9,5	9,5	9,6	9,7	9,1
Ammatillinen koulutus	16,3	16,2	16,6	16,6	16,6	15,4

B KESKEISIMMÄT TOIMENPITEET KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTTAMISEKSI

Kaupunki-strategian teema	Toimenpiteet	Keskeisimmät toimialatason strategiamittarit
Maailman toimivin kaupunki	Toimiala tarjoaa laadukkaat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, kaikille helsinkiläisnuorille toisen asteen koulutusmahdollisuudet, aikuiskoulutusta ammattitaidon kehittämiseen sekä asiakaslähtöisen ja monialaisen vapaan sivistystyön tarjonnan aikuisväestölle.	<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatuksen osallistumisaste • Lähikoulun valinneiden osuus 1. ja 7. vuosiluokalla • Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet (koulutustakuu)
Kestävän kasvun turvaaminen	<p>Eriarvoisuuden vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille (4h/pv) • Mukana-ohjelma • Kiusaamisen vastainen ohjelma • Koulutustakuu <p>Väestöryhmien väliset hyvinvointierot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Myönteinen erityiskohtelu • Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018 – 2021 • Osaamiskeskustoiminta <p>Liikkumisen edistäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän 	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialan sitovan tavoitteen ”mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella” mittarit palveluittain. • Toimialan sitovan tavoitteen ”käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä” mittarit palveluittain • Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret • Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet (koulutustakuu)
Uudistuvat palvelut	<p>Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Englanninkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen lisääminen, kiinan kielen opetuksen laajentaminen, kielirikasteisen esiopetuksen ja opetuksen lisääminen • ”Nordiska skolan” konsepti • Myllypuroon osaamiskeskittymä, Urheakampus, Sairaalakoulun tilat <p>Osallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat • Ruuti ja Nuorisoneuvosto • Koulujen johtokunnat, Stadin ammattiopiston ammattiosaamisen toimikunta ja ammatilliset neuvottelukunnat sekä päiväkotien ja koulujen yhdistykset ja toimikunnat työväenopistoissa nettikyselyt <p>Digitalisaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Älykoulu • Digitalisaatio-ohjelma • Lapsen opinpolku -hakeutumistyökalu 	<ul style="list-style-type: none"> • Peruskoulun päättötodistuksen saaneet • Lukion läpäisyaste • Negatiivinen keskeyttäminen lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa • Järjestämisluvan käyttöaste, ammatillinen koulutus Pisa-tulokset • Karvin valtakunnalliset oppimistulokset • Ylioppilaskirjoitusten tulokset (sekä maahanmuuttajien osuus ylioppilaaksi päässeistä)
Vastuullinen taloudenpito	<ul style="list-style-type: none"> • Toimiala sitoutuu tuottamaan laadukkaat palvelut valtuuston vahvistaman strategian mukaisesti annetun talousarvion puitteissa. • Toimiala panostaa järkevään talouden suunnitteluun ja seurantaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Talousarvion yksikkökustannukset (€) toimialojen palveluissa

Erillisojelma	Toimenpiteet
Päästövähennysojelma	<ul style="list-style-type: none">• Kasvatus ja koulutuspalveluiden ympäristökasvatuksella on merkittäviä vaikutuksia lasten, nuorten ja aikuisten kestävämmän ja ympäristövastuullisemman elämäntavan omaksumiseen ja ympäristötietouden lisäämiseen.• Toimiala pyrkii päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten toiminnassa ekologisiin valintoihin. Ruoka-, siivous-, kouluisäntä- ja kiinteistöhuoltopalveluiden toiminnassa sekä käytetyissä menetelmissä ja aineissa suositaan ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja.• Toimiala edistää käytössään olevien tilojen monipuolisempaa ja laajempaa käyttöä iltaisin ja viikonloppuisin. Tämä nostaa energiankulutusta, mutta on kaupungin kokonaiskulutuksen kannalta suotuisampaa. Toimitilojen kiinteistöhoidosta vastaa kaupunkiympäristön toimiala.

Kaupunkiyhteiset hankkeet	Toimenpiteet
Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen	<ul style="list-style-type: none"> • Mukana-ohjelma. Ohjelman projektisuunnitelma toimienpiteineen käsitellään kaupunginhallituksessa joulukuussa 2018. • Myönteisen erityiskohtelun rahoitus • Kiusaamisen vastainen ohjelma • Osaamiskeskus, koulutustakuu, Ohjaamo, Me-koulut ja Me-talo • Oppilas- ja opiskelijahuolto • Esi- ja perusopetuksen koulukäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen • Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittäminen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi ja johtamisrakenne	<ul style="list-style-type: none"> • Mukana-ohjelma • Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021 • Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) toimenpiteiden juurruttaminen
Kiinteistöstrategia	<p>Kiinteistöstrategiassa ja sitä täydentävässä toimenpideohjelmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ennakoimme väestön ja palveluiden käytön muutosten vaikutukset tilatarpeisiin • ennakoimme rakennusten kunnosta johtuvia korjaustarpeita pitkän tähtäimen suunnittelulla • edistämme asukkaiden osallisuutta avaamalla tiloja asukaskäyttöön • parannamme rakennusten ylläpitoa, kunnan arviointia ja kunnossapitoa • parannamme rakentamisen laatua • kehitämme sisäilmaongelmien ratkaisuprosessia • parannamme energiatehokkuutta kaupungin rakennuskannassa • uudistamme sisäisen vuokran mallin • tehostamme tilankäyttöä • määrittelemme palvelutilojen hankinnan ja luopumisen periaatteet • parannamme kaupungin omistamien kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten säilymistä edistäviä toimintatapoja <p>Strategia sisältää sisäilmaohjelman. Kiinteistöstrategian toteutusohjelma valmistuu tammikuussa 2019.</p>
Liikkumishjelma	<ul style="list-style-type: none"> • Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman toimenpiteet varhaiskasvatyüksiköissä • Liikkuva koulu perusopetuksessa • Liikettä opiskelupäivään (2. aste) • Koulun pihojen ja lähiliikuntapaikkojen varusteiden, välineiden ja toiminallisuuden lisääminen. • Lisätään niiden koulujen ja oppilaitosten osuutta, joissa järjestetään liikunnallista harrastetoimintaa. • Vahvistetaan henkilöstön työhyvinvoinnin osuutta työhyvinvointipäivissä. • Istumista vähennetään kaikissa toimialan palveluissa.

Toimialojen yhteissuunnittelun teemat	Toimenpiteet
Asiakaskokemus ja asiakas-tyytyväisyys	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kehittää ja pilotoi systemaattisen asiakaskyselyn palveluittain hyödyntäen olemassa olevia kyselyjä. • Toimialalla kerätään palautetta ja kehittämideoita palveluistaan kaupungin palautekanavan, Kerro kantasi sekä Kerro kartalla -palvelujen kautta. • Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille tehdään lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka laatimiseen myös huoltajat osallistuvat. • Stadin ammattiopiston ARVO -palautejärjestelmä opiskelijoille • Helsingissä peruskouluilla ja lukioilla on johtokunnat, joissa on mukana oppilaiden ja opiskelijoiden, huoltajien sekä koulun henkilöstön edustus. • Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa toimivat ammattiosaamisen toimikunta ja ammatilliset neuvottelukunnat, joissa on mukana myös työelämän edustajia. • Suurimmassa osassa kaupungin perusopetuksen kouluista toimii vanhempainyhdistys ja myös osassa päiväkoteja toimii vanhempien toimikuntia ja yhdistyksiä.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	<p>Kasvatus ja koulutus itsessään lisää ja edistää terveyttä ja hyvinvointia. Keskiset muut toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mukana-ohjelma • Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018 – 2021 totuttaminen • Kielten opetuksen laajentaminen ja monipuolistaminen • Kiusaamisen vastainen ohjelma • Osaamiskeskus, koulutustakuu ja Ohjaamo • Oppilas- ja opiskelijahuolto • Sosiaali ja terveystoimen kanssa kehitetään ja kokeillaan yläasteikäisille sopivia menetelmiä hyvän arkirytmien, terveellisten elämäntapojen tueksi digitaalisuus ja osallisuus huomioiden. • Vahvistetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa varhaiskasvatuksessa toimivien fysioterapeuttien roolia arkiliikkumisen tukena huomioiden erityistä tukea tarvitsevat lapset. • Sosiaali ja terveystoimen kanssa konseptoidaan yhteinen palvelu- ja prosessiketju lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon (kuvataan yhteisten asiakkaiden palveluketju ja kokeillaan ja vakiinnutetaan palvelumallia)
Osallisuus	<ul style="list-style-type: none"> • Toimiala rakentaa uutta ja yhteistä tapaa toimia asukas- ja asiakasymmärrystä lisäten. Toimialalla valmistellaan osallisuussuunnitelmaa osana kaupungin osallisuusmallia. Osallisuussuunnitelmaan tullaan kirjaamaan tarkemmat tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2019. • Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat oman opiskelunsa ja oppimisympäristön sekä koulun yleisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. • Kouluilla ja oppilaitoksissa toimii oppilaskuntatoiminta. • Ruuti-raha kaikille kouluille 1. luokasta lähtien. Ruuti-budjettiin osallistuminen ja nuorisoneuvoston vaalit/äänestys • Oppilas- ja opiskelijahuollon toteuttamisen ja kehittämisen koulukohtainen oppilas- tai opiskelijahuoltosuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa
Palvelujen saavutettavuus	<p>Toimiala tarjoaa laadukkaat ja monipuoliset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, kaikille helsinkiläisnuorille toisen asteen koulutusmahdollisuudet, aikuiskoulutusta ammattitaidon kehittämiseen sekä asiakaslähtöisen ja monialaisen vapaan sivistystyön tarjonnan aikuisväestölle.</p>

Työllisyys	<ul style="list-style-type: none"> • Stadin ammattiopiston ammatillinen koulutus tuottaa ammatillista osaamista työelämän tarpeisiin ja edistää työllisyyttä. • Osaamiskeskuksella on merkittävä rooli maahanmuuttajien työllistymisen edistämässä. • Varhaiskasvatuspalvelut mahdollistavat vanhempien työssäkäynnin
Elinkeinopoliittiset toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Stadin ammattiopiston ammatillinen koulutus tuottaa osaavaa henkilöstöä yritysten tarpeisiin. Lisäksi koulutuksen reformi lisää ja monipuolistaa työpaikalla tapahtuvaa oppimista, joka osaltaan kehittää työelämää • Perusopetus ja toisen asteen koulutus tarjotaan yrittäjyyskasvatusta • Toimialalla luodaan monipuolisia kielenoppimisen polkuja varhaiskasvatuksesta jatko-opintoihin ja työelämään. Kielitaito vahvistaa kykyä toimia monimuotoisessa ja monikielisessä työelämässä. Lisäksi mahdollisuus opiskella englanniksi vahvistaa Helsingin vetovoimaisuutta kansainvälisesti.
Harrastustoiminta	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikissa kouluissa tarjotaan kerhotoimintaa. • Kahdella alueella kokeillaan harrasteaukkoa 7.-9. luokilla yhtenä iltapäivänä viikossa. • Jokaiselle Kontulan alueen peruskoulujen 3.-luokkalaiselle harrastus (Mukana-ohjelma). • Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteuttaa kahdella Helsingin alueella (kaksi peruspiiriä) kulttuurin ja vapaa-ajan palveluista palvelutarjottimen peruskouluille ja päiväkodeille.
Elävät kaupunginosat	<p>Toimiala avaa tilojaan edelleen muiden toimijoiden käyttöön päiväkotien aukioloaikojen ja kouluajkojen ulkopuolella. Tämä lisää harrastustoimintamahdollisuuksia ja elävöittää alueita ja kaupunginosia. Lisäksi kaupungin leikkipuistot ja niiden iltakäyttö elävöittävät kaupunginosia.</p>
Kaupungin tilojen käyttö	<p>Toimialan sitova tavoite ”käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä” tehostaa tilojen käyttöä. Helsinkiä käytetään alustana, joka tarjoaa erilaisia kaupunki-, luonto- ja virtuaaliympäristöjä. Oppimisen ja työnteon tiloina hyödynnetään toimialan tiloja monipuolisesti sekä käyttäen muiden toimialojen ja toimijoiden tiloja.</p> <p>Toimialan tiloja mahdollistetaan muiden toimijoiden käyttöön omavalvonnalla ja kulunvalvonnan uusimisella. Taiteen perusopetukselle ja asukastoiminnalle suunnitellaan mahdollisuutta maksuttomaan tilankäyttöön.</p>

C TULOSBUDJETIN VALMISTELUPERIAATTEET

Tulosbudjetin valmistelun pohjana on ollut kasvatus- ja koulutuslautakunnan 28.8.2018 hyväksymä vuoden 2019 talousarvioehdotus huomioiden talousarviokäsittelyssä siihen päätetyt muutokset.

Käyttötalous

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio poikkeaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan elokuussa tekemästä talousarvioesityksestä seuraavasti:

	Lautakunnan hyväksymä TAE 2019	Muutokset	Talousarvio 2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Tulot	57 456	-	57 456
Menot	1 174 598	18 827	1 193 425
Toimintakate	- 1 117 142		- 1 135 969

Tuloarvio on pysynyt samana kuin kasvatus- ja koulutuslautakunnan elokuussa hyväksymästä talousarvioehdotuksessa.

Toimialan toimintamenoraamia on nostettu 18,8 miljoonaa euroa lautakunnan elokuussa hyväksymään talousarvioehdotukseen verrattuna.

Tulosbudjetissa edellä mainitusta 18,8 miljoonan euron lisäyksestä on kohdennettu

- Palkkakehityssuunnitelmaan 3,266 miljoonaa euroa, kohdentuu varhaiskasvatukseen
- KVTES järjestelyvaraerään 3,907 miljoonaa euroa, kohdentuu pääosin lastentarhanopettajille
- Esi- ja perusopetuksen koulukäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen 1,1 miljoonaa euroa
- Lukioiden opinto-ohjauksen vahvistamiseen 0,3 miljoonaa euroa
- Ruotsinkielisen esiopetuksen oppilashuoltoon 0,1 miljoonaa euroa
- Maksuttoman toisen asteen toimenpiteisiin 2 miljoonaa euroa, kohdennettavaksi lainattavaan oppimateriaaleihin, HSL:n Helsingin sisäisiin matkakortteihin sekä kulttuurikäynteihin.
- Talousarvioehdotukseen sisältyneiden säästö-/tuottavuustoimenpiteiden purkamiseen 8,2 miljoonaa euroa.

Seuraavia talousarvioehdotukseen sisältyneitä lisäsäästö-/tuottavuustoimenpiteitä ei toteuteta:

- Perusopetuksen yleinen noin 1 % lisätuottavuustavoite
- Lukioiden 1% lisätuottavuustavoite
- Ammatillisen koulutuksen 2 % lisätuottavuustavoite

Talousarvioon sisältyy kotihoidontuen kuntalisän poistaminen yli 2-vuotiailta. Kuntalisän poistaminen sisältyi jo lautakunnan elokuussa hyväksymään talousarvioehdotukseen, joten se ei vapauta määrärahoja muuhun käyttöön. Tulosbudjetissa on varauduttu kotihoidontuen kuntalisän maksamiseen yli 2-vuotiaille 30.4. 2019 asti. Tähän on varattu määrärahoja 0,9 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Irtaimen omaisuuden hankintoihin varattu määräraha on sama kuin kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioesityksessä.

D TULOSBUDJETIN KÄYTTÖTALouden MÄÄRÄRAHAT

Tulosbudjetin D-osan resurssien kohdentaminen on lautakunnan päätettävissä.

Suoritetavoitteet

	2018 TA	2018 *)	2019 TAE	2019 TB	Muutos 2019 TB- 2019TA	Muutos 2019 TB- Ennuste 2018
VARHAISKASVATUS						
<i>Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.</i>	40 557	40 135	40 346	40 072	-274	-63
Suomenkielinen varhaiskasvatus	38 102	37 782	38 008	37 708	-300	-74
Omissa päiväkodeissa	24 617	24 302	24 868	24 548	-320	246
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	290	360	350	350	0	-10
Perhepäivähoidossa	870	870	800	800	0	-70
Lasten kotihoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	8 000	7 550	7 140	7 140	0	-410
Yksityisen hoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	3 275	3 650	3 850	3 870	20	220
Kerhoissa	1 050	1 050	1 000	1 000	0	-50
Lapsista esiopetuksessa yhteensä		5 506	5 720	5 720	0	214
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 455	2 353	2 338	2 364	26	11
Omissa päiväkodeissa	2 070	2 060	2 033	2 059	26	-1
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	290	214	210	210	0	-4
Perhepäivähoidossa	95	79	95	95	0	16
Lapsista esiopetuksessa yhteensä		468	480	480	0	12
KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA						
	9 992	10 502	10 756	10 751	-5	249
Koululaisten iltapäivätoiminta leikkipuistoissa	3 839	3 176	3 200	3 200	0	24
Kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 400	1 400	1 400	1 000	-400	-400
Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	4 400	5 574	5 800	6 200	400	626
Kehitysvammaisten lasten iltapäivätoimintassa olevat oppilaat	353	352	356	351	-5	-1
PERUSOPETUS						
	41 986	42 495	44 069	43 867	-202	1 372
<i>Suomenkielinen perusopetus</i>	38 553	38 941	40 387	40 181	-206	1 240
<i>Ruotsinkielinen perusopetus</i>	3 433	3 554	3 682	3 686	4	132
LUKIOKOULUTUS						
	8 444	8 535	8 601	8 615	14	80
<i>Suomenkielinen lukiokoulutus</i>	7 229	7 327	7 380	7 396	16	69
Lukiokoulutus	7 177	7 280	7 326	7 354	28	74
Valmistava opetus	52	47	54	42	-12	-5
<i>Ruotsinkielinen lukiokoulutus</i>	1 215	1 208	1 221	1 219	-2	11
AMMATILLINEN KOULUTUS						
	8 694	9 874	9 119	9 119	0	-755
<i>Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina</i>	8 522	9 700	8 947	8 947	0	-753
<i>Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus</i>						
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	132	132	132	132	0	0
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	40	42	40	40	0	-2
VAPAA SIVISTYSTYÖ						
<i>Suomenkielinen vapaa sivistystyö</i>						
Opetustunnit	101 500	101 500	101 500	101 500	0	0
Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit	1 062	1 062	1 062	1 062	0	0
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	78 000	78 000	78 000	78 000	0	0
<i>Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö</i>						
Opetustunnit	22 500	22 500	22 500	22 100	-400	-400
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus, opetustunnit	0	0	0	400	400	400
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	18 500	18 500	17 000	17 000	0	-1 500
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	124 000	124 000	124 000	124 000	0	0
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	96 500	96 500	95 000	95 000	0	-1 500
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät						
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	626	504	504	504	0	0
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 750	8 829	8 829	8 829	0	0

*) Yleissivistävän koulutuksen oppilaat: toteumatiedot 2018

Varhaiskasvatus ja ammatillinen koulutus: ennuste 2018

Vaikuttavuustavoitteet

Vaikuttavuustavoitteet

	2017 TP	2018 TA	2018 Ennuste	2019 TA	2019 TB
Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus					
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki)					
- 0-2 -vuotiaat	32 %	32 %	32 %	33 %	33 %
- 3-5- vuotiaat	89 %	90 %	90 %	90 %	90 %
- 5- vuotiaat	92 %	93 %	93 %	94 %	94 %
- 6- vuotiaat	96 %	96 %	96 %	97 %	97 %
Osallistumisaste kaupungin suomenkieliset varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito)					
- 0-2 -vuotiaat	27 %	28 %	27 %	28 %	28 %
- 3-5- vuotiaat	77 %	79 %	77 %	78 %	78 %
- 5- vuotiaat	81 %	82 %	82 %	83 %	83 %
- 6- vuotiaat	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %
Osallistumisaste kaupungin ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito)					
- 0-2 -vuotiaat	37 %	37 %	37 %	38 %	38 %
- 3-5- vuotiaat	89 %	90 %	90 %	90 %	90 %
- 5- vuotiaat	92 %	92 %	92 %	92 %	92 %
- 6- vuotiaat	105 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Osallistumisaste tuettu palvelutuotanto yksityishoidontuki					
- 0-2 -vuotiaat	4 %	4 %	4 %	5 %	5 %
- 3-5- vuotiaat	11 %	10 %	12 %	12 %	12 %
- 5- vuotiaat	10 %	10 %	10 %	11 %	11 %
- 6- vuotiaat	7 %	6 %	7 %	7 %	7 %
Osallistumisaste tuettu palvelutuotanto kodinhoidontuki					
- 0-2 -vuotiaat	35 %	34 %	34 %	33 %	33 %
- 3-5- vuotiaat	4 %	4 %	4 %	3 %	3 %
- 5- vuotiaat	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
- 6- vuotiaat	2 %	1 %	2 %	2 %	2 %
Suomenkielinen perusopetus					
Peruskoulun päättötodistuksen saaneet					
	99 %	98 %	98 %	98 %	98 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1 luokan oppilaat					
	86 %	86 %	86 %	86 %	86 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 7 luokan oppilaat					
	76 %	75 %	75 %	75 %	75 %
Ruotsinkielinen perusopetus					
Peruskoulun päättötodistuksen saaneet					
	100 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1 luokan oppilaat					
	99 %	89 %	89 %	89 %	89 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 7 luokan oppilaat					
	92 %	81 %	89 %	89 %	89 %
Suomenkielinen lukiokoulutus					
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon)					
Läpäisyaste	84,9	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %
Keskeyttäminen negatiivinen	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
Ruotsinkielinen lukiokoulutus					
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. Keskiarvoon)					
Läpäisyaste	93,1 %	93,4 %	93 %	93 %	93 %
Keskeyttäminen negatiivinen	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %
Ammatillinen koulutus					
Keskeyttämiset, negatiiviset					
	11,1 %	11,3 %	11,3 %	10,3 %	10,3 %
Järjestämisluvan käyttöaste					
	97,4 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

2016=100	2016	2017	2018	2018	2019	2020	2021
Suoriteindeksi	100,0	102,5	105,1	107,1	107,6	109,7	111,8
Kustannusindeksi	100,0	102,5	107,1	108,1	112,3	117,6	121,3
Tuottavuusindeksi	100,0	100,0	98,2	99,0	95,9	93,3	92,2

Tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärämuutokset käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Eri palvelujen asiakasmäärät on tehty vertailukelpoisiksi keskenään kertoimilla, jotka perustuvat valtiosuuslaskennassa käytettäviin kertoimiin.

Vuoden 2019 tuottavuuteen vaikuttaa heikentävästi toimialalle osoitetut määrärahat palkankorotuksiin, strategian toteuttamiseen (mm. 5-vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus 4h/pv sekä kielenopetuksen lisääminen), toisen asteen maksuttomiin oppimateriaaleihin sekä esi- ja perusopetuksen erityisopettajien ja koulunkäyntiavustajien lisäresurssointiin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sai vuodelle 2019 lisämäärärahoja palkankorotuksiin, strategian toteuttamiseen ja vuokrankorotuksiin yhteensä 39 miljoonaa euroa. Ilman näitä määrärahalisäyksiä olisi toimialan tuottavuusindeksi ollut 101,8 nykyisen 95,9 sijaan.

Toiminnan tehokkuus ja taloudellisuus

	2018 TA	2018 Ennuste	TA 2019	TB 2019
Varhaiskasvatus, esiopetus ja leikkipuisto sekä iltapäivätoiminta				
Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)				
Suomenkielinen varhaiskasvatus	9 235	9 287	9 671	9 772
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	10 043	10 891	11 454	11 452
Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija)				
Suomenkielinen perusopetus	9 256	9 316	9 440	9 457
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	7 846	7 506	8 125	8 168
Ruotsinkielinen perusopetus	10 078	10 099	10 291	10 297
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	8 804	8 688	8 906	9 295
Ammatillinen koulutus	14 012	12 629	14 243	14 233
Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti)				
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	118	117	124	124
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	140	143	143	145

Asiakaskohtaisiin yksikköhintoihin vaikuttavat samat tekijät kuin tuottavuuteen.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2019–2027

	2017	2018	2019	2020	2021	2027
htm²/asiakas						
Varhaiskasvatus	9,2	9,0	9,1	9,2	9,2	9,5
Peruskoulut	12,2	11,9	11,7	11,4	11,2	11,1
Lukio	9,5	9,5	9,5	9,6	9,7	9,1
Ammatillinen koulutus	16,3	16,2	16,6	16,6	16,6	15,4

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2019 – 2021

Toimialan henkilöstösuunnitelman laadintaperiaatteet on kuvattu A-osassa.

Henkilöstösuunnitelmassa on muutoksia henkilöstömäärissä verrattuna vuoden 2019 talousarvioehdotukseen johtuen asiakasmäärän kasvusta, esi- ja perusopetuksen koulunkäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien lisäyksestä, lukion opinto-ohjaajien sekä esiopetuksen oppilashuollon lisäyksestä sekä ammatillisen koulutuksen sopeuttamistoimien purkamisesta. Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärän kasvuun vaikuttaa lasten siirtyminen päiväkotihoidon muista hoitomuodoista.

	2 018	TAE 2019	TB 2019
KASKO henkilöstö yhteensä	11 878	12 253	12 313
VARE HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	5 337	5 580	5 580
Varhaiskasvatusalueiden henkilöstö	5 008	5 227	5 227
Leikkipuisto- ja koululaisten iltapäivätoiminnan henkilöstö	317	341	341
Palvelukokonaisuuden hallinto ja alueorganisaatio	12	12	12
POPA HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	3 480	3 601	3 613
Perusopetuksen opetushenkilöstö (sisältää rehtorit ja apulaisrehtorit)	3 016	3 077	3 083
Koulunkäyntiavustajat (***)	340	394	394
Psykologit ja kuraattorit	107	113	119
Palvelukokonaisuuden hallinto ja alueorganisaatio	17	17	17
LAV HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	1 622	1 605	1 648
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö (sisältää rehtorit ja apulaisrehtorit)	474	480	485
Stadin ammattiopisto ja aikuisopisto opetushenkilöstö (sisältää oppilaitoksen johdon *)	841	803	841
Vapaa sivistystyö opetushenkilöstö (**)	100	100	100
Stadin ammattiopisto ja aikuisopisto muu kuin opetushenkilöstö *)	127	136	136
Vapaa sivistystyö muu kuin opetushenkilöstö	12	12	12
Psykologit ja kuraattorit	63	69	69
Palvelukokonaisuuden hallinto ja alueorganisaatio	5	5	5
SVES HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	880	911	916
Varhaiskasvatusalueen henkilöstö	390	401	401
Perusopetuksen opetushenkilöstö (sisältää rehtorit ja apulaisrehtorit)	304	318	319
Koulunkäyntiavustajat (***)	26	32	34
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö (sisältää rehtorit ja apulaisrehtorit)	87	87	87
Vapaa sivistystyö opetushenkilöstö (**)	19	19	19
Vapaa sivistystyö muu kuin opetushenkilöstö	9	9	9
Psykologit ja kuraattorit	14	14	16
Palvelukokonaisuuden hallinto	5	5	5
Palvelukokonaisuuden asiantuntijat	26	26	26
HATU HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	522	519	519
- hallinnon kiintiöön kuulumattomat, pääluottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut sekä hallinto- ja tukipalvelujen projektityöntekijät	37	37	37

*) Henkilöstösuunnitelmassa ei huomioitu 1.8.2018 voimaan tulevaa ammatillisen koulutuksen organisaatiomuutosta

**) Opetushenkilöstön määrät eivät sisällä sivutoimivia tuntiopettajia. Esimerkiksi suomenkielisessä työväenopistossa toimii n. 840

***) lisäksi ostetaan koulunkäyntiavustaja palveluita Seuresta noin 325 HTV

Lisäksi palkataan ulkoisen rahoituksen hankkeiden edellyttämä määrä projektityöntekijöitä.

Yhteenveto muutoksista verrattuna vuoteen 2018 ja vuoden 2019 talousarvioehdotukseen

D-osa sisältää A-osan eli varsinaisen talousarvion erittelyn palvelukokonaisuuksittain. Jokaisen palvelukokonaisuuden kohdalla on keskeiset muutokset suhteessa vuoteen 2018 ja vuoden 2019 talousarvioehdotukseen.

Toimialan rahoituslaskelma yhteensä

	TB	Ennuste	TAE	TB	Muutos	
	2018	2018	2019	2019	2018 ennuste - TB	
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNTITULOT	9 583	9 225	9 808	9 821	596	6 %
MAKSUTULOT	38 323	39 467	39 281	39 262	-205	-1 %
TUET JA AVUSTUKSET	7 617	9 529	8 061	8 062	-1 467	-15 %
VUOKRATULOT	230	396	225	240	-156	-39 %
MUUT TOIMITATULOT	247	341	81	71	-270	-79 %
TULOT YHTEENSÄ	56 000	58 958	57 456	57 456	-1 502	-3 %
PALKAT	444 261	448 013	461 590	475 561	27 548	6 %
HENKILÖSIVUMENOT	119 919	122 357	122 870	126 791	4 434	4 %
PALVELUJEN OSTOT	242 877	242 806	250 566	252 952	10 146	4 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	23 999	23 438	24 181	26 345	2 907	12 %
AVUSTUKSET	89 662	87 736	84 615	83 770	-3 966	-5 %
VUOKRAT	218 363	218 869	229 166	226 165	7 296	3 %
MUUT MENOT	1 594	1 316	1 610	1 841	525	40 %
MENOT YHTEENSÄ	1 140 675	1 144 535	1 174 598	1 193 425	48 890	4 %
TOIMINTAKATE	-1 084 675	-1 085 577	-1 117 142	-1 135 969	-50 392	5 %

Tulosbudjetissa on varauduttu asiakasmäärien merkittävään kasvuun

Tulosbudjetissa on varauduttu asiakasmäärän kasvuun noin 2 000 lapsella ja nuorella sekä iltapäivätoiminnan asiakasmäärän kasvuun noin 750 lapsella vuoden 2018 talousarvioon verrattuna. Tulosbudjetissa on varauduttu myös erityistä tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten määrän kasvun edellyttämiin palveluihin. Asiakasmäärän kasvusta johtuviin suoriin lisäkustannuksiin eli henkilöstömenoihin sekä palveluihin ja tarvikkeiden hankintaan on varattu lisäresursseja noin seitsemän miljoonaa euroa. Arviossa on otettu huomioon se, että erityisesti perusopetuksessa osa uusista oppilaista sijoittuu olemassa oleviin ryhmiin, jolloin lisäkustannukset ovat huomattavasti pienemmät.

Talousarvioon sisältyy kotihoidon tuen kuntalisän poistaminen yli 2-vuotiailta. Tulosbudjetissa on varauduttu maksamaan kotihoidon kuntalisää 30.4.2019 asti, jotta perheille jää aikaa varautua tilanteeseen. Kotihoidontuen kuntalisän poistamisen vaikutuksia palvelun kasvuun on vaikea arvioida.

Digitalisaatio-ohjelmaa jatketaan

Investointimäärärahoista on varattu vuoden 2018 tapaan 10 miljoonaa toimialan digitalisaatio-ohjelman jatkamiseen. Tämä on yhtä suuri varaus, kuin oli toimialan vuoden 2018 talousarviossa. Esitetty investointitaso laskee vuoden 2020 jälkeen ohjelman päättymisestä johtuen.

Tilavuokrien kasvuun on varauduttu kaupunkiympäristön toimialan ilmoituksen mukaisesti

Uusista tiloista ja tilojen perusparannuksista johtuviin lisävuokriin on varauduttu kaupunkiympäristön toimialan antaman arvion mukaisesti noin 8 miljoonalla eurolla verrattuna vuoden 2018 talousarvioon.

Henkilöstömäärän kasvun lisäksi henkilöstömenoja kasvattavat sopimuskorotukset

Asiakasmäärän kasvusta johtuen toimialan henkilöstömäärä kasvaa. Lisäksi henkilöstömenoja lisäävät palkkojen sopimuskorotukset. Kunnallisen yleisen virkaehtosopimuksen mukaisesti sopimuskorotuksiin on varauduttu noin 7,2 miljoonalla eurolla. Lisäksi on varauduttu lastentarhanopettajien sopimuskorotuksiin 7,1 miljoonalla eurolla.

Tulosbudjetissa on varauduttu hintatason nousuun

Valtiovarainministeriön viimeisin ennuste hintatason noususta (kuluttajahintaindeksi) vuonna 2019 on 1,4 %. Tätä on käytetty arviona yleisestä hintatason noususta muissa kuin henkilöstömenoissa.

Kaupunkistrategian toteuttamiseen on varattu lisäresursseja

Tulosbudjetissa on varattu määrärahoja kaupunkistrategian toteuttamiseen kaikkiaan 14,3 miljoonaa euroa. Tämä on noin 6,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2018 talousarviossa. Menoja lisäävät erityisesti syksyllä 2018 käynnistyneiden toimenpiteiden kustannusten laajeneminen kokovuotiseksi (5-vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus 4 tuntia päivässä ja kieltenopetuksen lisääminen perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa sekä kieltenopetuksen tarjonnan asteittainen lisääminen).

Ulkoisen rahoituksen hankkeisiin on varauduttu olemassa olevien rahoituspäätösten mukaisesti

Tulosbudjetissa on varauduttu ulkoisen rahoituksen hankkeisiin, joista on ollut päätös olemassa raamin antamishetkellä. Kokonaisvaraus on miljoona euroa.

Muut lisäkustannuksia aiheuttavat toimenpiteet

Tulosbudjetissa on varauduttu henkilöstömäärän kasvusta johtuviin lisäkustannuksiin (työterveyshuolto, palkanlaskenta).

Tulosbudjetissa on varauduttu esiopetuksen oppilashuollon järjestämiseen 0,4 miljoonalla eurolla.

Tulosbudjetissa on varauduttu esi- ja perusopetuksen koulunkäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen 1,1 miljoonalla eurolla.

Tulosbudjetissa on varauduttu toisen asteen alkavaan maksuttomuuteen 2 miljoonalla eurolla.

Tulosbudjetissa on varauduttu lukiolain aiheuttamiin opinto-ohjauksen lisäkustannuksiin 0,3 miljoonalla eurolla sekä kolmen lukion valtakunnallisen erityistehtävän kehittämistehtävään 0,5 miljoonalla eurolla.

Tulosbudjetissa on varauduttu reformin aiheuttamiin lisäkustannuksiin mukaan lukien laajenevat toiseen asteen opiskelijahuoltovelvoitteet.

Tulosbudjetissa on varauduttu kotihoidontuen Helsinki-lisän maksamiseen yli 2-vuotiaille neljän kuukauden ajalta, yhteensä 0,9 miljoonaa euroa.

Lisäksi määrärahavaraukset on tehty mm. käyttäjäpalvelumaksujen kasvuun ja erikoisikkunoiden pesuihin (päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten pienet peruskorjaukset), tietoliikenneverkon ylläpitomuutoksiin kaupunginkanslian antaman ohjeistuksen mukaisesti sekä kaupunkiyhteisen suunnittelujärjestelmän Taskun käyttöönottoon.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

	TB	Ennuste	TAE	TB	Muutos	
	2018	2018	2019	2019	2018 ennuste - TB	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNTITULOT	1 020	1 027	1 500	1 510	483	47 %
MAKSUTULOT	31 587	32 580	32 170	32 170	-410	-1 %
TUET JA AVUSTUKSET	90	90	0	0	-90	-100 %
VUOKRATULOT	100	100	110	110	10	10 %
MUUT TOIMITATULOT	90	90	20	10	-80	-89 %
TULOT YHTEENSÄ	32 887	33 887	33 800	33 800	-87	0 %
PALKAT	155 470	154 870	162 640	164 313	9 443	6 %
HENKILÖSIVUMENOT	43 962	44 862	44 800	45 549	687	2 %
PALVELUJEN OSTOT	47 081	49 081	50 500	55 338	6 257	13 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	4 432	4 432	4 540	4 133	-299	-7 %
AVUSTUKSET	82 196	80 196	75 438	74 174	-6 022	-8 %
VUOKRAT	51 514	51 515	52 910	53 042	1 527	3 %
MUUT MENOT	1 049	749	1 050	603	-146	-19 %
MENOT YHTEENSÄ	385 705	385 705	391 878	397 152	11 447	3 %
TOIMINTAKATE	-352 818	-351 818	-358 078	-363 352	-11 534	3 %

Varhaiskasvatusta (kunnallinen, yksityinen, yksityisen hoidon tuki, kotihoidontuki) on varauduttu järjestämään kokonaisuudessaan 37 700 asiakkaalle. Asiakasmäärä laskee 80 lapsella verrattuna vuoden 2018 ennustettuun lapsimäärään ja 300 lapsella verrattuna vuoden 2019 talousarvioehdotukseen. Kaupungin oman päiväkotihoidon arvioidaan kuitenkin kasvavan 250 lapsella verrattuna vuoden 2018 ennusteeseen. Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvu on 336 lasta, josta 75% arvioidaan valitsevan kunnallisen varhaiskasvatuksen.

Kotihoidon tuen kuntalisästä luovutaan 1.5.2019 alkaen yli 2-vuotiaiden lasten osalta. Tämä voi lisätä varhaiskasvatuksen kysyntää. Kuntalisän poistaminen sisältyi jo lautakunnan elokuussa hyväksymään talousarvioehdotukseen, joten se ei vapauta määrärahoja muuhun käyttöön.

Kunnallisessa päiväkotihoidossa on tällä hetkellä vieraskielisiä lapsia noin 4 800 eli noin 19 % kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa. Erytystä tukea tarvitsevien lasten suhteellisen määrän (tällä hetkellä 5 %) arvioidaan pysyvän ennallaan. Kunnallisessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa noin 1 200 lasta.

Iltapäivätoiminnan oppilaita ennustetaan olevan noin 10 800. Iltapäivätoiminnan oppilasmäärä kasvaa 250 oppilaalla verrattuna vuoden 2018 oppilasmäärään. Suurin osa kasvusta tapahtuu avustettavassa iltapäivätoiminnassa. Kaupungin järjestämää omaa toimintaa siirretään osittain avustettavaan toimintaan.

Tulosbudjetissa on varauduttu lastentarhanopettajien palkantarkastuksiin 6,6 miljoonalla eurolla.

Tilavuokrien korotuksiin on varattu määrärahaa 1,4 miljoonaa euroa. Pääosa korotuksista johtuu uusista tiloista sekä ylläpitovuokrien korotuksista.

Esiopetuksen kiertävien erityislastentarhaopettajien määrän lisäämiseen on varattu 0,1 miljoonaa euroa.

Perusopetus

	TB	Ennuste	TAE	TB	Muutos	
	2018	2018	2019	2019	2018 ennuste - TB	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNITULOT	4 600	4 600	4 600	4 600	0	0 %
MAKSUTULOT	600	600	800	800	200	33 %
TUET JA AVUSTUKSET	4 600	4 600	4 030	4 030	-570	-12 %
VUOKRATULOT	60	60	40	40	-20	-33 %
MUUT TOIMITATULOT	100	100	30	30	-70	-70 %
TULOT YHTEENSÄ	9 960	9 960	9 500	9 500	-460	-5 %
PALKAT	153 348	154 711	159 352	163 597	8 886	6 %
HENKILÖSIVUMENOT	39 128	39 829	40 728	41 798	1 969	5 %
PALVELUJEN OSTOT	48 242	48 243	49 900	49 880	1 637	3 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	8 985	8 985	9 213	9 213	228	3 %
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0 %
VUOKRAT	93 978	93 978	98 394	97 732	3 754	4 %
MUUT MENOT	162	162	162	162	0	0 %
MENOT YHTEENSÄ	343 842	345 908	357 749	362 382	16 474	5 %
TOIMINTAKATE	-333 882	-335 948	-348 249	-352 882	-16 934	5 %

Perusopetusta on varauduttu järjestämään runsaalle 40 200 oppilaalle. Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan kasvavan 1 400 oppilaalla verrattuna vuoden 2018 oppilasmäärään, mutta vähenevän 200 oppilaalla verrattuna lautakunnan talousarvioehdotukseen 2019. Suomenkielisen perusopetuksen oppilaista on tällä hetkellä vieraskielisiä 7 993 eli noin 21 %. Erityisoppilaiden suhteellisen osuudessa arvioidaan pientä kasvua runsaaseen 12 %:iin.

Perusopetuksessa oppimateriaalien riittävyyteen tullaan kiinnittämään huomiota koulujen käyttösuunnitelmien ohjeistuksessa. Lisäksi koulujen toimintamäärärahoissa tullaan lisäämään 1. ja 2. luokkalaisille 30 €/oppilas oppimateriaaleihin.

Oppilasmäärän kasvuun on varattu määrärahoja 6,7 miljoonaa euroa. Varaus kattaa opetus- ja oppilashuoltohenkilöstön henkilöstön palkat, tarvikehankinnat sekä kuljetus- ja ruokailukustannukset. Lisäksi siihen sisältyy ennakoitu lisäystarve vieraskielisten oppilaiden valmistavassa opetuksessa ja suomi toisena kielenä opetuksessa sekä erityisen tuen oppilaiden palvelut.

Tilavuokrien korotuksiin on varattu 3 miljoonaa euroa.

Esi- ja perusopetuksen koulunkäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen on varattu 0,9 miljoonaa euroa. 0,5 miljoonaa euroa kohdennetaan kaikkien koulujen koulunkäyntiavustajaresurssien lisäykseen ja vajaat 0,4 miljoonaa euroa laaja-alaisten erityisopettajien resurssointiin.

Aamutoiminnan järjestämiseen on varattu 0,5 miljoonaa euroa ja esiopetuksen oppilashuollon järjestämiseen 0,4 miljoonaa euroa.

Perusopetukselle ei ole asetettu lisätuottavuustavoitetta.

Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö

	TB	Ennuste	TAE	TB	Muutos	
	2018	2018	2019	2019	2018 ennuste - TB	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNTITULOT	2 915	2 994	2 858	2 861	-133	-4 %
MAKSUTULOT	2 002	2 154	2 065	2 036	-118	-5 %
TUET JA AVUSTUKSET	880	2 295	1 031	1 042	-1 253	-55 %
VUOKRATULOT	50	145	55	70	-75	-52 %
MUUT TOIMITATULOT	37	35	11	11	-24	-69 %
TULOT YHTEENSÄ	5 884	7 623	6 020	6 020	-1 603	-21 %
PALKAT	80 409	83 379	82 825	85 563	2 184	3 %
HENKILÖSIVUMENOT	21 787	22 574	22 218	22 896	322	1 %
PALVELUJEN OSTOT	24 561	22 792	24 943	25 433	2 641	12 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	5 753	6 005	5 480	7 692	1 687	28 %
AVUSTUKSET	108	182	220	220	38	21 %
VUOKRAT	50 550	50 543	53 280	51 892	1 349	3 %
MUUT MENOT	118	143	148	89	-54	-38 %
MENOT YHTEENSÄ	183 286	185 618	189 114	193 785	8 167	4 %
TOIMINTAKATE	-177 402	-177 995	-183 094	-187 765	-9 770	5 %

Lukio- ja ammatillinen koulutus sekä vapaa sivistystyö		
TB 2019	Tulot	Menot
	(1 000 eur)	(1 000 eur)
Ammatillinen koulutus	3 500	121 782
Suomenkielinen lukiokoulutus	320	55 137
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	2 200	12 345
Toisen asteen opiskelijahuolto	-	4 251
Palvelukokonaisuuden yhteiset rahat	-	270
	6 020	193 785

Lukiokoulutus

Suomenkielisten lukiolaisten määrän arvioidaan kasvavan 80 opiskelijalla vuoden 2018 opiskelijamäärään verrattuna sekä 20 opiskelijalla talousarvioehdotukseen 2019 verrattuna. Helsingin kaupungin ylläpitämissä suomenkielisissä lukioissa arvioidaan olevan 7 400 opiskelijaa, joista vieraskielisiä 16 %. Englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämislupaa on haettu 200 opiskelijalle.

Tulosbudjetissa on varauduttu lukiokoulutuksen maksuttomiin oppimateriaaleihin ja työvälineisiin 1 158 000 eurolla. Määrärahalta hankitaan lukuvuonna 2019–2020 aloittaville opiskelijoille lainattavaa oppimateriaalia (750 000 €), HSL:n Helsingin sisäinen matkakortti (320 000 €), kulttuurikäyntejä (70 000 €) sekä kirjastovirkailijan palkka kirjojen lainaustoimintaan (18 000 €) Lisäksi Helsinki tulee esittämään valtiolle, että pääkaupunkiseudusta tehdään maksuttoman toisen asteen koulutuksen kokeilualue.

Helsinki vastaa uuteen lukiolakiin vahvistamalla opinto-ohjausta 0,3 miljoonalla eurolla.

Mäkelänrinteen lukion ja Sibelius-lukion valtakunnalliseen lukioden erityistehtävän kehittämistehtävään on varattu 0,36 miljoonaa euroa.

Palvelukokonaisuuden määrärahoissa on varauduttu perusparannuksista ja uusista tiloista johtuviin tilakustannusten kasvuun noin 2,4 miljoonalla eurolla. Lisäykset koskevat pääosin lukioden tiloja.

Lukiokoulutukselle ei ole asetettu lisätuottavuustavoitetta.

Ammatillinen koulutus

Ammatillista koulutusta järjestetään järjestämisluvan mukaisesti. Stadin ammattiopistolla on järjestämislupa 8 947 opiskelijavuoteen. Vieraskielisten opiskelijoiden osuus on 32 %. Vuodeksi 2018 Stadin ammattiopisto sai 1000 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaansa. Opetus- ja kulttuuriministeriö suunnittelee, että vuodelle 2019 tultaisiin myöntämään ammatilliselle koulutukselle sama harkinnanvarainen 1000 opiskelijavuoden lisäys kuin vuonna 2018. Näitä mahdollisesti myönnettäviä lisä-opiskelijavuosia ei ole huomioitu tulosbudjetissa.

Tulosbudjetissa on varauduttu ammatillisen koulutuksen maksuttomiin oppimateriaaleihin ja työvälaineisiin 0,587 miljoonalla eurolla. Määrärahalla hankitaan lukuvuonna 2019–2020 aloittaville opiskelijoille lainattavaa oppimateriaalia (40 000 €), HSL:n Helsingin sisäinen matkakortti (492 000 €) sekä kulttuurikäyntejä (55 000 €).

Tulosbudjetissa on varauduttu reformin aiheuttamiin laajeneviin toisen asteen opiskelijahuoltovelvoitteisiin. Opiskeluhuoltopalvelut tarjotaan kaikille aikuiskoulutuksen piiriin aiemmin kuuluneille. Tämän johdosta opiskelijahuollon asiakasmäärä kasvoi n. 6000 opiskelijalla. Opiskelijamäärän kasvu on lisäksi kiihtynyt jatkuvan opiskelijaksi oton myötä.

Tilankäyttöä tehostetaan luopumalla huonokuntoisista ja pienistä tiloista sekä yksittäisistä toimipaikoista. Tilojen käyttö tehostuu entisestään päivittäisellä klo 8-20 opetustarjonnalla sekä opetuksella kesäaikana.

Ammatilliselle koulutukselle ei ole asetettu lisätuottavuustavoitetta.

Vapaa sivistystyö

Toimintaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Tavoitteena on saavuttaa uusia asiakkaita. Työväenopiston maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutusta lisätään muuttuneen lainsäädännön myötä.

Ruotsinkielisen palvelukokonaisuus

	TB 2018	Ennuste 2018	TAE 2019	TB 2019	Muutos 2018 ennuste - TB 2019	
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNTITULOT	1 048	604	850	850	246	41 %
MAKSUTULOT	4 134	4 130	4 246	4 246	116	3 %
TUET JA AVUSTUKSET	47	329	30	30	-299	-91 %
VUOKRATULOT	20	11	20	20	9	82 %
MUUT TOIMITATULOT	20	14	20	20	6	43 %
TULOT YHTEENSÄ	5 269	5 088	5 166	5 166	78	2 %
PALKAT	32 609	32 628	33 850	39 002	6 374	20 %
HENKILÖSIVUMENOT	8 740	8 789	8 863	10 225	1 436	16 %
PALVELUJEN OSTOT	14 695	13 743	14 661	11 321	-2 422	-18 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	1 670	1 574	1 707	1 829	255	16 %
AVUSTUKSET	2	2	2	1	-1	-50 %
VUOKRAT	18 312	18 274	19 088	17 769	-505	-3 %
MUUT MENOT	105	102	89	79	-23	-23 %
MENOT YHTEENSÄ	76 133	75 112	78 260	80 226	5 114	7 %
TOIMINTAKATE	-70 864	-70 024	-73 094	-75 060	-5 036	7 %

Ruotsinkieliset palvelut TB 2019	Tulot (1 000 eur)	Menot (1 000 eur)
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	3 670	28 757
Ruotsinkielinen perusopetus	900	35 606
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	16	10 598
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	580	3 506
Asiantuntija- ja toimistopalvelut	-	1 760
	5 166	80 226

Ruotsinkielisiä varhaiskasvatuspalveluja on varauduttu järjestämään noin 2 360 lapselle, perusopetusta 3 680 lapselle ja lukiokoulutusta noin 1 220 nuorelle. Vapaa sivistystyö tarjoaa runsaat 22 500 tuntia opetusta.

Varhaiskasvatus

Ruotsinkielistä varhaiskasvatusta tarjotaan jatkossakin päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. 9 % ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta toteutetaan ostopalveluna. Lasten määrän ennustetaan kasvavan 26 lapsella talousarvioehdotukseen verrattuna. Tähän on varattu määrärahoja 290 000 euroa. Varhaiskasvatuksen palkankorotuksiin on varauduttu 450 000 eurolla. Toimintakauden aikana tarkastellaan pohjoisen sekä itäisen Helsingin alueen palveluverkkoa. Lauttasaaren valmistuu uusi päiväkotikiitos yhdessä suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa.

Ruotsinkieliselle varhaiskasvatukselle ei ole asetettu lisätuottavuustavoitetta.

Perusopetus

Ruotsinkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärä pysyy talousarvioehdotuksen 2019 tasolla, mutta kasvaa noin 130 oppilaalla vuoteen 2018 verrattuna. Esi- ja perusopetuksen koulunkäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen on varattu 100 000 euroa. Lähikoulun- ja inklusiivisen koulun periaatteita vahvistetaan, ja kehitetään menetelmiä joiden kautta oppilas saa tarvitsemansa tuen omassa lähikoulussaan. Tukea tarjotaan muun muassa erityisopetukseen ja koulunkäyntiavustajiin kohdennettujen määrärahojen turvin.

Esiopetuksen oppilashuollon järjestämiseen 100 000 euroa. Lisäksi perusopetukselle on varattu 680 000 euroa kasvaneisiin vuokratukustannuksiin. Perusopetuslain mukaisessa aamu- ja iltapäivätoiminnassa olevien oppilaiden määrä on huomioitu yhdessä suomenkielisen toiminnan kanssa.

Erityisluokkaverkkoa kehitetään edelleen jaoston vuoden 2012 päätöksen mukaisesti. Botbyn luokkamuotoinen erityisopetus kasvaa lopulliseen kokoonsa. Lähikoulu- ja inklusiivisen koulun periaatteita vahvistetaan ja kehitetään menetelmiä joiden kautta oppilas saa tarvitsemansa tuen omassa lähikoulussaan. Valmistava opetus aloitetaan.

Ruotsinkieliselle I ei ole asetettu lisätuottavuustavoitetta.

Lukiokoulutus

Ruotsinkielisten lukiolaisten määrän arvioidaan pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2018 ja talousarvioehdotuksessa 2019. Helsingin kaupungin ylläpitämissä ruotsinkielisissä lukioissa arvioidaan olevan noin 1220 opiskelijaa, joista vieraskielisiä 1 %, aikuislukiossa 4 %.

Tulosbudjetissa on varauduttu lukiokoulutuksen maksuttomiin oppimateriaaleihin ja työvälaineisiin 255 000 eurolla. Määrärahalla hankitaan lukuvuonna 2019–2020 aloittaville opiskelijoille lainattavaa oppimateriaalia (184 000 €), HSL:n Helsingin sisäinen matkakortti (60 000 €) sekä kulttuurikäyntejä (11 000 €).

Brändö gymnasiumiin kohdennetaan 46 000 euroa syksyllä 2018 alkaneen erityisen koulutustehtävän (urheilu) toteuttamiseen. Töölö gymnasium valtakunnalliseen lukioiden erityistehtävän kehittämistehtävän toteuttamiseen on kohdennettu 180 000 euroa.

Ruotsinkieliselle lukiokoulutukselle ei ole asetettu lisätuottavuustavoitetta.

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita ja tavoitteena on saavuttaa uusia asiakkaita. Arbiksen opiskelijoista noin 10 % on maahanmuuttajataustaisia.

Asiantuntija- ja toimistopalvelut

Asiantuntija- ja toimistopalvelujen resurssit pysyvät samalla tasolla kuin vuonna 2018.

Hallinto- ja tukipalvelut

	TB 2018 1 000 €	Ennuste 2018 1 000 €	TAE 2019 1 000 €	TB 2019 1 000 €	Muutos 2018 ennuste - TB 2019 1 000 €	%
MYYNTITULOT	0		0	0	0	0 %
MAKSUTULOT	0	3	0	10	7	233 %
TUET JA AVUSTUKSET	2 000	2 215	2 970	2 960	745	34 %
VUOKRATULOT	0	80	0	0	-80	-100 %
MUUT TOIMITATULOT	0	102	0	0	-102	-100 %
TULOT YHTEENSÄ	2 000	2 400	2 970	2 970	570	24 %
PALKAT	22 425	22 425	22 923	23 086	661	3 %
HENKILÖSIVUMENOT	6 302	6 303	6 261	6 323	20	0 %
PALVELUJEN OSTOT	108 298	108 947	110 562	110 980	2 033	2 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	3 158	2 442	3 241	3 478	1 036	42 %
AVUSTUKSET	7 356	7 356	8 955	9 375	2 019	27 %
VUOKRAT	4 009	4 559	5 494	5 730	1 171	26 %
MUUT MENOT	161	160	161	908	748	468 %
MENOT YHTEENSÄ	151 709	152 192	157 597	159 880	7 688	5 %
TOIMINTAKATE	-149 709	-149 792	-154 627	-156 910	-7 118	5 %

	TB 2019 1 000 €
Hallinto- ja tukipalvelut -palvelukokonaisuus yhteensä	159 880
Tukipalveluista päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille kohdistuvat menot:	42 526
Koulujen ja oppilaitosten sihteeripalvelut	4 297
Toimialan kehittämispalvelut	2 726
Kiinteistöjen ja kaluston kunnossapito	10 373
Vapaan sivistystyön vahtimestaripalvelut	1 240
Tietohallinnon järjestelmä ja kehittämispalvelut, koulujen ja oppilaitosten tietotekniikan tuki	14 578
Viestintä- ja markkinointimenot	855
Toimialan palveluissa tapahtuvat muutokset	8 457
Korvaukset ja avustukset muille palveluiden tuottajille	88 046
Toimialan hallinnon kustannukset	29 308

Perusopetuslain mukaisen avustettavan iltapäivätoiminnan asiakasmäärä kasvaa n 600 oppilaalla vuoteen 2018 verrattuna. Osa kasvusta johtuu iltapäivätoiminnan siirtymisestä kaupungin omasta toiminnasta avustettavaksi toiminnaksi.

Toimialan tukipalveluihin ei ole esitetty henkilöstölisäyksiä. Tukipalvelut ovat uudessa toimialarakenteessa keskitetty työnjohdollisesti hallintoon, mutta ovat käytännössä osa päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten kokonaispalvelua asiakkaille.

Hallinnon tuottavuutta parannetaan mitoittamalla henkilöstö toimialalle asetetun tavoitemitoituksen mukaiseksi.

E TULOSBUDJETIN INVESTOINTIMÄÄRÄRAHAT

	Lautakunnan hyväksymä TAE 2019	Muutokset	Talousarvio 2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Investoinnit	27 075	-	27 075
- tietotekniikkahankinnat	19 075		19 075
- muut hankinnat	8 000		8 000

Tietotekniikka palvelut ja kehittäminen

Tietotekniikkapalvelut kattavat ICT-kehittämishankkeet – ja projektit, tietoturvan kokonaisarkkitehtuurin sekä operatiivisen häiriöttömän toiminnan ja sen tukemisen. Palveluiden ensisijainen tavoite on varmistaa opetustoimen ydin- ja tukipalveluiden häiriötön toiminta. Tämän saavuttaminen vaatii palvelulähtöisen ajattelutavan.

Koulutuksessa ja opetuksessa tietoteknologian hyödyntämisen merkitys on kasvanut yhteiskunnan ja työelämän digitalisoitumisen myötä. Tietotekniikan laitehankinnoilla kehitetään tietoteknistä ympäristöä opetustoimen ydintoiminnan strategian ja vaatimusten mukaisesti. Hankintatarpeet tulevat käyttäjien ja muiden sidosryhmien vaatimuksista sekä sisäisen toiminnan tehostamisesta ja niiden lähtökohtana on käyttäjien tarpeiden arviointi myös tulevaisuuden tarpeet huomioiden.

Digitalisaatio muuttaa ydintoimintaa ja edellyttää systemaattista ja tavoitteellista tietoteknologian kehittämistä, jotta koulutus ja opetus voi vastata tulevaisuuden yhteiskunnan ja työelämän tarpeisiin. Myös laitteiden ja niiden toiminnallisuuksien ja sovellusten ylläpitäminen tietoturvalisellä tavalla vaatii vanhojen ratkaisujen päivittämistä ajantasaisilla laitteilla tai ratkaisuilla.

Irtaimen hankintojen määrärahassa on huomioitu pedagogisten ratkaisujen kehittäminen yhdessä ydintoiminnan kanssa sekä sähköisten asiointipalveluiden kehittäminen. Määrärahassa on varaus toimipisteiden perusparannushankkeiden ja uudiskohteiden hankintoihin. Määrärahojen puitteissa muut tarvittavat laitehankinnat määritellään ja priorisoidaan yhdessä palvelukokonaisuuksien kanssa käyttäjävaatimusten perusteella.

Laitehankinnat tehdään Helsingin kaupungin hankintaprosessin ja puitesopimusten mukaisesti. Ennen tietotyövälineiden toimittamista tehdään laitteisiin tarvittavat asennukset ja riittävä testaus, jotta käyttöönotto sujuu mahdollisimman sujuvasti. Tietoliikenteen ja tukiasemien osalta toimivuus testataan asennusten jälkeen riittävässä määrin ennen verkon käyttöön ottamista.

Stadin ammattiopiston tietotekniikkahankinnat kohdistuvat pääasiassa olemassa olevan laitekannan uudistamiseen vastaamaan tämän päivän pedagogisia ja työelämälähtöisiä tarpeita sekä korvaamaan käytöstä poistettuja laitteita. Myös valmistuvia perusparannuskohteita varustetaan vastaavasti tietoteknisin laittein. Ammatillisen koulutuksen monimuotoisuudesta johtuen tiukka rajanveto muuhun ja tietotekniseen

laitteistoon on hankalaa, sillä lähes kaikkeen ammatillisen koulutuksen työelämälähtöiseen koulutukseen kuuluvat koneet ja laitteet sisältävät merkittävän määrän ICT-teknologiaa.

Toimialalla jatketaan tietojärjestelmäkokonaisuuden rakentamista koko toimialan tarpeista lähtien. Tämä tarkoittaa käyttäjän hallinnan ja sovellusrajapintojen kehitystyön jatkamista, asiakastietojärjestelmän sekä tietovirtojen ja tietovaraston kehittämistä. Lisäksi jatketaan prosessien automatisointia ja niihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämistä. Tulevien vuosien hankintakäytäntöä tullee ohjaamaan suuntaus, jonka mukaan suurelta osin ICT-palvelut siirtyvät pois materiaalin omistuksesta, jolloin hankintoja ei tarvitse tehdä, vaan toiminnot ostetaan palveluna.

Muut hankinnat

Toimialan hallinto

Määrärahalta varaudutaan hallintotilojen tarpeisiin niin, että tiloista saadaan mahdollisimman toimivat ja toimintaa tukevat sekä monikäyttöiset ja siten niiden käyttöaste mahdollisimman korkeaksi.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Vuonna 2019 varustetaan uudisrakennuksena seuraavat päiväkodit; Lauttasaari, Neulanen, Apila ja Timotei, Lapinmäki, päiväkotit Ada ja leikkipuisto Ida, keskuskirjaston leikkitalat. Leikkipuistot Lohikäärmeenpuisto, Brahe ja Kotinummi valmistuvat myös uudishankkeina vuonna 2019. Perusparannushankkeina ovat lastenpäiväkodit Kaivopuisto, Apila, Hiekkalinnat ja Lakka.

Suomenkieliset koulut

Vuoden 2019 uudisrakennuskohteina valmistuvat Jätkäsaaren peruskoulu, Vesalan peruskoulun laajennus/uudisrakennus ja Lauttasaaren ala-aste/päiväkotit. Perusparannuskohteina valmistuvat mm. Resson lukio, Helsingin Medialukio, Puistopolun peruskoulun Mustakiven korttelitalon aineopetustilat ja tiloja varhaiskasvatukselle. Lisäksi Puustellin monitoimitalon sali ja näyttämötilat perusparannetaan. Teknisentyön tiloja valmistuu Botby Grundskolaan, Aleksis Kiven peruskouluun, Mustakiven korttelitaloon, Jätkäsaaren peruskouluun ja Haagan ala-asteelle. Lisäksi on tehty varaus teknisentyön turvalaitteiden hankintaan. Lisäksi varauksia on tehty mm. uusien oppimisympäristöjen kalustamiseen, oppilasmäärän kasvusta johtuviin tarpeisiin sekä työterveydenhuollon antamiin lausuntoihin ergonomian parantamisesta ja pieniin perusparannuksiin.

Ruotsinkieliset päiväkodit ja koulut

Perusparannuskohteena valmistuu Botby Grundskolan vaiheistettuna. Lauttasaaren valmistuu uusi ruotsinkielinen päiväkotit yhdessä suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto

Työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalta rakentuvat opetussuunnitelmat lisäävät tarvetta uusista ja ajanmukaista koneita ja laitteita, jotta oppilaitoksessa voidaan toteuttaa opetussuunnitelman mukaista, työelämälähtöistä opetusta. Jatkuva haku ammatilliseen koulutukseen ja yksilöllisten opintopolkujen mahdollistaminen lisäävät tarvetta korvaavien hankintojen lisäksi kokonaan uusien koneiden, laitteiden ja välineistön hankintaan. Uudet oppimisympäristöt, työvaltainen oppiminen ja yhdessä tekeminen vaativat uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja opetustiloihin, mikä lisää painetta irtaimen hankintoihin. Opiskelijan on pystyttävä hyödyntämään ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti, mikä ei onnistu ilman ajantasaista laitekantaa. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisääntyessä tarvitaan myös toimivia järjestelmiä oppilaitoksen puolella opiskelun etenemisen seuraamiseen.

Liitteet:

1. Tilankäyttöohjelma 2019 – Lukiot
2. Tilankäyttöohjelma 2019 – Peruskoulut
3. Tilankäyttöohjelma 2019 – Varhaiskasvatus
4. Tilankäyttöohjelma 2019 – Ammatillinen koulutus
5. Vuonna 2019 maksettavat avustukset ja korvaukset